Nedėlinis Laikrasztis
„LIETUVA"
Iszeina kas Petnyczia Chicago, Ill.

Prenumerata ant metu:
Amerikoje $2.00
I Užmarį $3.00

"Lietuva" spandina Knigas, Konstitucija ir kitokius drukus lietuviszkai, lenkiszkai ir angliszkai.

Užsirasant "Lietuvą" reikia draugia ir prenumeratą prisiusti. Prisiusdami pinigus adresuokite taip:

A. OLSZEWSKIS,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

LIETUVA

The Lithuanian Weekly
"LIETUVA"
Published every Friday, at Chicago, Ill.

Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and guages.

Subscription $2.00 per year.

All communications must be addressed.

A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

Nr. 19 CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 8 Gegužio (May) 1903 m. Metas XI

Entered at the Chicago, Ill. Post Office as second class matter.

Politiszkos žinios.

—o—

Amerika.

Pereitą sanvaitę St. Louise, su didelėms iškilmėms atsibuvo pašventinimas pliaciaus rengiamos čia ant ateinančių metų visosvietinės parodos. Ant iškilmių atkako lygiai buvęs Suvienytų Valstijų prezidentas Cleveland ir dabartinis Roosevelt. Abudu laikė kalbas. Roosevelt į padanges kėlė nuopelnus prancuzų ir išpanijonų, kadangi mat abidvi šitos tautos, tik ne vienodai, platino savo civilizaciją. Po prezidento kalbai laikė prakalbas prancuziškas ir išpaniškas ambasadoriai. Pasibaigus iškilmėms, prezidentas Roosevelt iškeliavo iš St. Louis ir važinėja dabar po vakarinius štetus, prie progos išgirdamas savo administraciją, kartais savo kalbose nurodo ir svarbius krašto reikalus, kurių vienog jis išpildyti negal, kadangi tie svarbesni reikalai ne nuo prezidento noro paeina, bet yra bude ir pažiurose didesnės dalies amerikonų. Prie tokių negeistinų apsireiškimų, kokius prezidentas nurodė, priguli niekinimas kitų ir saugirystė amerikonų. To prezidentas Roosevelt ne gali pataisyti, nors ir kaszin kaip norėtų.

Apie mierius Maskolijos Mandžurijoj laikraščiai prieštaraujančias paduoda žinias. Iš syk garsino, buk maskoliškas užrubežinių dalykų ministeris užsigynė, buk buvo pastatęs kokius ypatiškus reikalavimus Chinų randui klausyme Mandžurijos, bet maskoliškas ambasadorius Pekine apreiškė, jog laikraščiuose pagarsintos žinios apie Maskolijos paduotus Chinų randui reikalavimus yra visai teisingos. Taigi, turbut Maskolija, gavusi protestus Amerikos, Anglijos ir Japonijos, sumažino savo reikalavimus, bet jų ne atsiėmė atgal. Svarbiausiu klausymo čia yra tas: ar Maskolija, kaip visam svietui buvo pažadėjusi, ištrauks iki gegužio mėnesio šių metų savo kariumenę iš Mandžurijos, ar ne. Tą padaryti dabar Maskolija nežada, o pernai visoms dalyvavusioms karėj prieš chiniškus bokserius viešpatystėms apreiškė, jog iki gegužio mėnesio šių metų ne liks Mandžurijoj nė vieno maskoliško kareivio. Gegužis jau prasidėjo, o maskoliškų kareivių Mandžurijoj yra 40000, taigi kur kas daugiau, negu reikia ant dabojimo čia tvarkos. Ant protestų Anglijos, Amerikos ir Japonijos Maskolijos randas pranešė, jog visai nesirengia uždaryti Mandžurijos portą svetimai prekystai, priešingai, reikalauja, kad užrubežinei prekystai butų atidaryti dar du nauji portai, tai gi, kaip maskoliškas užrubežinių dalykų ministeris stengiasi pertikrinti protestuojančius, iš pasilikimo Mandžurijoj maskolių kiti kraštai turės ne blėdį, bet naudą. Apleisti vienog Mandžuriją į pirmą paskirtą laiką ne tik ne žada, bet apskritai apie pasitraukimą kada nors iš Mandžurijos ne kalba, priduria vien, kad dabar to padaryti ne gali, nes vietinės valdžios ne įstengia tvarkos užlaikyt, todėl tuomi turi užsiimti maskoliai. Tie gi, kaip tvirtina japoniečiai, stengiasi visur maištus kelti net su pagelba papirktų žmogžudžių ir plėšikų. Kad teip darė tuli maskoliški jenerolai Mandžurijoj, kad išteisinti pasilikimą maskoliškų kareivių, japoniečiai turi pakaktinai davadų.

Maskolijos pažadėjimais, kaip rodosi, pasiganėdina Suvienytos Valstijos Šiaurinės Amerikos, jų užrubežinių dalykų ministeris Hay net perprašė maskolišką ambasadorių už protestą ir nužiurėjimus Maskolijos. Taigi matyt, kad net tarp galinčių prieštarauti Maskolijai viešpatyščių sutarties ir vienybės nėra. Jeigu tik Maskolija pripažįs Amerikai lygias tiesas prekystoj, ji ne parems kitų nenorinčių, kad Maskolija Chinuose atsistotų ant tvirtesnių kojų per pasilaikymą Mandžurijos. Matyt šiuom kartu Amerika bijosi erzintiesi su Maskolija; bet ateitėj reiks jai susipykti už valdymą ant Didžiojo oceano pakrančių. Siuom kartu trįs susijungusios viešpatystės gal ir priverstų Maskoliją pasitraukti iš Mandžurijos, ateitėj su susidrutinusia Maskolija Amerikai gal reiks kovoti vienai už įtekmę rytinėj Azijoj ir ant Didžiojo oceano. Teisybė, Amerika su laiku gal labiau sudrutįs savo kariškas pajiegas, bet tą pati daro juk ir Maskolija ir labiau negu Amerika. Užimdama tirštai apgyventus Azijos plotus juk Maskolija turės iš ko skaitlių kareivių padidinti, ir dabar juk Maskolija turi dusyk daugiau gyventojų už Ameriką, o kareivių į karę gali statyti 60 syk daugiau. Užlaikymas kareivių Maskolijai kaštuoja pigiai, Amerikai tas atseina brangiai. Už dabartines klaidas Hayo ateitėj gali priseiti Amerikai nukęsti.

Vienas iš įtekmingiausių dabartinių pasikėlėlių vadovų provincijoj Laguna, ant Filipinų salų, Rios likosi paimtas į nelaisvę. Jis iš amato yra kalvis, garsinosi, jog ant Filipinų nužengė iš dangaus ir atsigabeno Dievo jam duotą karabiną, bet tą ginklą ims į rankas tąsyk, kada visi tagaliai pasikels ant išvijimo amerikonų.

Maištai ant salos Minndanao eina silpnyn. Didesnė dalis pasikėlusių prieš amerikonus moro kariautojų sugrįžo į savo namus, 200 gi įtekmingesnių pasidavė amerikonams.

Tarybos tarp Columbijos ir Suvienytų Valstijų, reikaluose pirkimo žemės plotų abipusiai Panamos kanalo, neina teip švelniai, kaip galima geisti. Columbijos gyventojai ne pritaria amerikonams ir reikalauja, kad randas jiems ne duotų nė jokių koncesijų.

Viršininkas Amerikos kariumenės, jenerolas Miles, kuris tirinėjo prietikius ant Filipinų salų, dabar pagarsino ilgai karės ministerijos slepiamą raportą. Jenerolas Meiles sako, jog didesnė dalis Filipinų karės išnaikinta, gyventojai badą kenčia. Jen. Miles netik patvirtina žinias apie žiaurus pasielgimus amerikoniškų kareivių su filipiniečiais, bet prideda ir daug nežinomų žinių. Iš jenerolo Miles raporto matyt, kad amerikoniški kareiviai nepriguli nė prie žmoniškiausių, nė prie civilizuočiausių.

Rytinė Azija.

Japoniški laikraščiai buvo pagarsinę, buk maskoliški kareiviai apleido vėl dalį Mandžurijos. Kadangi patvirtinimo tos žinios nėra maskoliškuose laikraščinose, o Maskolija, ant nuraminimo savo priešų be abejonės tokio atsitikimo neužtylėtų, tai reikia manyti, kad japoniški laikraščiai pagarsino arba klaidžią žinią, arba pasitraukimą maskoliškų kareivių iš vienos vietos į kitą paėmė už pasitraukimą iš visos Mandžurijos dalies. Skaitlius maskoliškų kareivių ne tik ne sumažėjo, bet priešingai, Maskolija jų dar daugiau sutraukė ant Mandžurijos rubežių.

Maskolija iš patykų stengiasi apvaldyti ne tik Mandžuriją, bet ir kitą, gulinčią prie Siberijos rubežių Chinų valdybą — Mongoliją. Prie apvaldymo Mongolijos maskoliai patinka mažiau prieštaravimų, kadangi Mongoliją nuo jurių atidalina Mandžurija, joje prekysta kitų kraštų labai maža ir politiškų reikalų kiti turi čia mažai. Paglemžimas todėl Mongolijos prieštaravimo kitų tautų, išėmus Chinų, ne patiks. Mongolijoj Maskolija reikalauja niekuom neaprubežiuotų koncesijų ir monopolių; čia iš tikro reikalauja aprubežiavimo prekystos kitų kraštų, o palengvinimų maskoliškai. Chinų randas, teisybė, dar ne pripažino Maskolijai visko, ko ji reikalauja, bet ir priešintiesi ne drysta, kadangi neturi pajiegų ant pasipriešinimo, todėl ar su geru noru, ar be noro, turės pripažinti maskoliams tą, ko jie reikalauja. Maskolija ant Chinų prieštaravimų visai ne paiso, jeigu sumažina savo reikalavimus, tai vien ant protestų galingesnių už Chinus ir jų vos besilaikančio ciesoriaus.

Maskoliškas pasiuntinys Chinuose Lassar, kuris buvo ant tulo laiko prasišalinęs, grįžta atgal į Pekiną, matyt jo sugrįžimas pasirodė reikalingu ant užbaigimo tarybų su Chinų randu, ar reikaluose Mandžurijos likimo, ar kitokių dalykų. Tiek vienog galima pasakyti, kad dykai maskoliai iš Mandžurijos ne pasitrauks, jeigu pasitrauks, tai Chinų randas pripažinti turės maskoliams kokias privilegijas. Ant sumažinimo Japonijos neužsitikėjimo, Maskolija į Japoniją išsiuntė caro dėdę su kariška laivyne. Ar jam pasiseks panaikinti neužsitikėjimą japoniečių, nežinia.

Pietinėse Chinų provincijose pasikėlėliai bruzda gana smarkiai. Prancuzai reikalauja greito suvaldymo maištų, kadangi kitaip žada užimti maištų užimtas provincijas su savo kareiviais. Matyt Prancuzija jieško vien priekabių ant užėmimo tulų apskričių pietinių Chinų; todėl be abejonės prie pirmos, tikros ar išmislytos progos, tą ir padarys.

Afrika.

Maištai Morokko viešpatystėj dar ne pasibaigė, bet kaip matyt, pasikėlėliai visur ima viršų ant dabar valdančio sultano pajiegų. Ne ilgai reiks laukti, o visas kraštas pateks po valdžia pasikėlėlių. Jie, apvaldę visą kraštą, už jo valdoną apgarsįs dabartinio sultano brolį Mulai Mahometą, už kurio reikalus kariauja.

Anglijonus rytinėj Afrikoj pasiekė nepasisekimas. Jie galutinai, bent šiuom kartu, išsižadėjo apvaldyti kraštus dabar valdomus Pasiutusio Mullos, pasiganėdina vien jurių pakrantėmis, kurias laivų kanuolių šuviais galima apginti; visus gi kraštus toliau nuo jurių palieka Mullai, nežinia ar ant visados, ar gal kol į Somali pakrantes ne sutrauks daugiau kareivių, žinoma, jeigu jie nebus reikalingi kitur, ant apgynimo svarbesnių Anglijos valdybų.

Pietinėj Afrikoj šiuom kartu gana ramu, karė pasibaigė ir burai dabar jos kelti ne nori ir negali. Jeigu jiems nepasisekė su ginklu apginti laisvę, tai jie dabar stoja į kovę su Anglija ant politiškos dirvos ir parlamente stengiasi stabdyti Anglijos mierius, jeigu jie kuom nors priešingi burų reikalams. Jeigu tik jie visi supras savo reikalus ir stos už jų apgynimą ne anglijonai, bet burai bus ponais pietinės Afrikos angliškų valdybų, kadangi čia daug daugiau yra holandiškai kalbančių burų negu anglijonų.

Pietinė ir vidurinė Amerika.

Castro iki šiol ne įstengė suvaldyti pasikėlėlių, bet užtai jis siaurina gyvenančių Venezuelėj svetimtaučių tiesas, arba, geriau sakant, su visu juos išskiria nuo tiesų. Toks pasielgimas su svetimtaučiais gali pagimdyti antrą susijungimą viešpatyščių ant apgynimo jų pavaldinių Venezuelėj. Pereitą sanvaitę buvo teiposgi keli susirėmimai pasikėlėlių su Castro kariumene; tuose susirėmimuose, galima sakyti, jog nė viena pusė ne tapo pergalėta, nužudė vien po kelias dešimtis žmonių be jokios naudos.

Revoliucijonieriai republikoj San Domingo galutinai paėmė viršų ant prezidento Vasquez. Prezidentas, ant kariško laivo „ElPresidente" apleido jau jo valdomą kraštą ir atkako ant salos Kubos. Su juom iškeliavo ir visi žymesni jo pasekėjai. Netekę viršininkų ir kareiviai Vasquezo pasiduos revoliucijonieriams.

Italija.

Iš Italijos ką tik iškeliavo Anglijos valdonas Edvardas VII, jis iškeliavo į Paryžių atlankyti Prancuzijos prezidentą, o tuojaus, su savo kancleriu Buelowu atkako į Italiją Vokietijos ciecorius Vilhelmas II. Šitas į Prancuziją, turbut, ne keliaus pėdoms Edvardo, kadangi Prancuzijoj, jeigu ne randas, tai gyventojai priimtų Vilhelmą ne prilankiai, galėtų ir ką nors pikto padaryti.

Vilhelmas į Italiją atsigabeno savo arklius ir karietas, kadangi mat jis užsimanė Ryme atlankyti ir popiežių, pas kurį negali važiuoti karietoj Italijos karaliaus, kadangi mat ant jo popiežius turi piktumą už paveržimą prigulėjusios popiežiui, kitąsyk prancuzų karaliaus padovanotos, svietiškos viešpatystės, taigi gana didelių žemės plotų su milijonais gyventojų. Katalikai ir popiežiaus urėdninkai ir kardinolai atkako pasveikinti protestonišką Europos valdoną, ką ne visada daro, jeigu atkanka į Rymą katalikiški valdonai, o jeigu jie pirma atlanko Italijos karalių, tai tokių popiežius visai paskui ne priima. Mat popiežius ir jo urėdninkai tyčia tokį prilankumą protestonui Vilhelmui rodo, kad įžeisti Prancuziją, kuri paskutiniuose laikuose griebėsi išvijimo iš Prancuzijos katalikiškų zokoninkų. Tuli kardinolai kalbina popiežių atiduoti viso svieto katalikus po globa Vilhelmo, o jie iki šiol buvo po Prancuzijos globa.

Balkanų pussalis.

Turkijos sultanas nerimsta, rodosi lyg tyčia nori iššaukti įsikišimą Europos viešpatyščių į maištus jo viešpatystėj; bet įsikišimas neišeitų ant sultano naudos. Negana jam, kad visokios tautos Europinėj Turkijoj pasikėlė prieš jo valdžią ir veda kruviną karę ant išsiliuosavimo nuo jo netikusios valdžios, bet jis stengiasi ir Aziatiškoj dalyj ugnį uždegti, nori ir čia maištus sukelti. Sultanas prisakė kurdų vadovui pradėti vėl skerdimą armeniečių, kaip tai buvo porą metų atgal. Tas prisakymą išpildė ir išskerdė jau apie 200 armeniečių. Daug jų, besigelbėdami, perbėgo per rubežių į Maskoliją, bet juos net svetimame krašte gaudė turkiški raiteliai, tik paskui maskolių likosi atgal per rubežių išvyti.

Mieste Salonikoj pasikėlėliai griauja triobas ir bankus su dinamito.

Isz Lietuvos.

—o—

Isz Vilniaus.

Vilniuje, kaip paprastai, atsibuvo Šv. Kazimiero jomarkos, ant kurio atgabeno ir pardavė tavorų už 60000 rublių; terp atgabentų tavorų daugiausiai buvo Vilniaus gubernijos ukininkų išdirbimų, kaip antai: viedrai ir kibirai atgabenti iš Šventėnų paviečio, kleviniai šaukštai iš Vilniaus pav.

Aplinkinėse Vilniaus ukininkai parengė po kaimus kailių išdirbinyčias, bet dėl stokos gerų ir sumanių meisterių darbas neina, kaip prigulėtų.

Prie Vilniaus I vyriškos gimnazijos yra liuosos 7 stipendijos: iš užrašo kun. Jundzilo 1, grafo Walickio 1, Znosko 1, Jagelos, 1 Šemiot Poločinskio 1 ir Čyževskio 2. Iš stipendijų gali naudotiesi giminės užrašytojų, o jeigu tokių nebutų, tai kiti.

Iš Garteno.

Neseniai čia pasimirė ypač beturčių mylimas D-ras Beniecki, kadangi mat jis ne tik neišnaudojo neturtingų ligonių, bet ne vienam davė dar pinįgų ant vaistų. Ant jo laidotuvių susirinko apie 10000 žmonių, bet kunigo ne buvo, kadangi mat velionis numirė be išpažinties. Ant kapinių nežinia kas išmėtė revoliucijonieriškus atsiliepimus, laidotojai pakėlė demonstracijas prieš randą.

Iš Rygos.

Pritrukus darbų Lietuvoj, kadangi čia pramonės beveik nėra ir tai, kokia yra apsistojus, daugybė darbininkų atsirado Lietuvoj be darbo. Todėl vieni keliauja į Ameriką, kiti gi, ypač neturinti pinįgų ant kelionės toliau, keliauja ant darbų į visokius Maskolijos miestus; ir į Rygą šįmet suvažiavo daug darbininkų iš Lietuvos, ypač daug jų atkako čia iš Vilniaus gubernijos.

Isz Kauno.

Maskoliškas laikraštis „Nowoje Vremia" paduoda, buk Kaune, davatkos, ne įleistos į katedros bažnyčią, pakėlė riksmą ir su akmenims išdaužė bažnyčios langus. Akmenys per išmuštus langus lėkė į bažnyčią, bet ant laimės surinkusių joje žmonių neužgavo.

Isz Prusų Lietuvos.

Ant paskutinio turgaus už šėpelį stintų mokėjo Tilžėj po 2.75—3.00 Markių. Už arklius mokėjo: už darbo arklius po 120—150 Mk., už geresnius 400 Mk., už karietinius po 650 Mk.

Rodosi vienybė Lietuviškos Skyrimo Dr-tės su vokiečiais konservatyvais iširo; jie visur stato savo kandidatus ant parlamento pasiuntinių. Tilžės pav. lietuviai stato vėl Mačiulį, nors tas dabar pasirodė tikru vokiečių tarnu. Kam gi išgamas ant musų pasiuntinių statyti? Argi jau ne galima lietuvio surasti?

Pradžioj balandžio mėnesio už javus ir laukų produktus mokėjo: Klaipėdoj: už šėpelį kviečių 6.25—6.50 Mk., rugių 5.05—5.30 Mk., miežių 4.55—4.80 Mk., avižų 3.05—3.30 Mk., baltujų žirnių 9.00—9.50 Mk., rainujų 8.50—9.00 Mk., ropučių 1.80—2.00 Mk. Už 100 svarų šiaudų 1.60—1.80 Mk., šieno 2·50—3.00 Mk. Svaras sviesto 1.10—1.20 Mk. Už kapą kiaušinių mokėjo po 2.40 Mk.

Tilžėj mokėjo už 200 svarų: kviečių 14.40—15.65 Mk., rugių 12.30—13.00 Mk.; miežių 12.40—14.50 Mk., avižų 10.75—13.65 Mk., baltujų žirnių iki 21.50 Mk., ropučių 5.50 Mk., šieno 5.20 Mk., šiaudų 3.80 Mk.

Pagal senas tiesas valia dar gabenti iš Maskolijos į Prūsus iki 4 svarų mėsos; teip bus iki įvedimui naujos Prusų seimo užgirtos muitų tarifos.

Tilžės sudas nusprendė kurpininką lietuvį Jurgį Urboną iš Dvišakių Šilyno ant 4 metų ir dviejų mėnesių kalėjimo už vagystą. Urbons turi 71 metą; už vagystas sėdėjo jis kalėjimuose beveik pusę savo amžiaus, nes 34 metus. Paskutinį kartą, paleistas iš kalėjimo, tuojaus įsiveržė į kromą prekėjo Pfaffenbergo, likosi sugautas ir vėl likosi ant kalėjimo sudo nuspręstas.

Spinduliai radiaus.

Paskutiniuose laikuose mokslinčiams pasisekė surasti kelių veislių ypatiškus spindulius, kurie gali liuosai pereiti per visokius daigtus, per tokius, per kokius paprasti šviesos spinduliai ne pereina; iš tokių spindulių savo laike daugiausiai triukšmo padarė Roentgeno spinduliai, surasti vokiško mokslinčiaus Roentgeno. Bet Roentgen ne pirmutinis patėmyjo ypatiškus spindulius ir jie ne turi svarbiausių ypatybių, yra gamtoj ir daugiau spindulių, o jeigu ne turinčių tokias jau ypatybes, kaip garsus Roentgeno spinduliai, tai panašias į juos, taigi ir tie kiti gali liuosai pereiti per nepermatomus daigtus.

Prie žingeidžių spindulių priguli išleidžiami radiaus. Radium tveria mažą dalį urano rudos, ištraukti jį labai sunku, todėl ir prekė jo neišpasakytai didelė: svaras radijo kaštuoja dabar 1500000 rublių. Jis panašus į tabako dulkes. Surado jį urano rudoj vos porą metų atgal.

Radiaus spinduliai priešinasi sunkumo pajiegai, šildo aplinkui orą (vienas gramas radiaus į valandą laiko gali sušildyti 100 gramų vandens ant vieno laipsnio), naikina elektros ir magneto pajiegą ir tos ypatybės jo nesimažina. Iki šiol nerado dar nė jokio daigto, kuris galėtų stabdyti radiaus spindulius, jie liuosai pereina per visokius žinomus daigtus, lygiai per permatomą stiklą, kaip ir per akmeninę sieną. Radiaus spinduliai, kaip sakėme, naikina elektrišką pajiegą, kur yra radium, ten elektra ne gali rinktiesi, tai gi ten ir perkunas mušti ne gali.

Po įtekme radiaus spindulių žvėrys apjanka, nyksta, prie to plaukai jų nubyra prie mažiausio dasilytėjimo; oda truksta. Jeigu truputį radiaus įdėti į mašnelę ir ją įsidėti į kišenių, kambaryj užgesinti žiburį, tai ant drabužių turinčio mašnelę kišeniuj pamatytume tašką šviesos. Jeigu iš mašnelės išimsime radijų ir jį padėsime kitoj pusėj, tai spinduliai apšvies ne vien mašnelę, bet ir vidų, kas jos viduryj yra, tai gi pamatytume viską, kas viduryj skurinės mašnelės yra.

Peterburge D-ras London užsimanė išbandyti radijaus spindulius ant neregių. Jis persitikrino, kad po įtekmė tų spindulių neregiai mato teip kaip ir turinti sveikas akis, neregiai mato po įtekme radijaus spindulių daiktus teipjau kaip ir matanti.

Su pagelba radijaus spindulių galima atskirti tikrus brangius akmenėlius nuo ne tikrų: tikras deimantas, padėtas šalia radijo, žiba tamsoje, o padirbti šviesos neišduoda.

Su radiju vienog reikia didelio atsargumo, kadangi jo spinduliai yra pavojingi ir žmonėms. Prancuziškas mokslinčius Bequerel laikė dudelę su radiju kišeniuje per 6 val. Į kokį laiką ant kuno toj vietoj, kur kišeniuj buvo radius, pasidarė gumbas, toliaus puslė, o jai pratrukus, opa, kuri užgijo tik į tris mėnesius. Užtenka pridėti dėžutę su radiju žmogui prie kaktos ir laikyti 4—5 val., o žmogus nuo jo spindulių, prisigriebusių į smegenis, numirtų.

Prasižengimai pagal metų dalis.

Peterburgo profesorius Tarnovski per eiles metų rinko žinias apie visokių veislių prasižengimus pagal metų dalis ir surinktas žinias apgarsino laikraštyj „Žurnal Ministerstva Justicii". Iš jo surinktų žinių pasirodo, kad vienose metų dalyse žmonės tankiau prasižengia prieš vienas tiesas, kitose gi prieš kitas, tai gi kad metų dalys turi didelę įtekmę ant prasižengimų veislės.

Prasižengimai prieš moterų garbę, užpuolimai ir sužagimai moterų per visą žiemą, pradedant nuo lapkričio mėnesio, pasitaiko retai, pakyla vien augščiau vasario mėnesyj po įtekme maskoliškų užgavėnių, kurias maskoliai apvaikščioja linksmai. Mažiausiai tos veislės nusidėjimų buva kovo mėnesyj po įtekme maskoliškos gavėnios. Užtai balandžio mėnesyj tos veislės nusidėjimai umai pasididina. Skaitlius nusudytų už nusidėjimus prieš moterų garbę balandžio mėnesyj paprastai buva ant 43% didesnis negu kovo mėnesyj arba ant 2% didesnis už vidutinį metinį tokių nusidėjimų skaitlių; gegužio gi mėnesyj skaitlius sužagimų ir užpuolimų pasikelia iki 43% augščiau vidutinio metinio skaitliaus: gegužio mėnesyj tos veislės nusidėjimų pasitaiko ant 46% daugiau negu kovo mėnesyj; daugiausiai tos veislės nusidėjimų buva berželio mėnesyj, nes ant 79% augščiau vidutinio metinio skaitliaus. Liepos ir piutės mėnesyj skaitlius tokių nusidėjimų smarkiai mažinasi, rugsėjo mėnesyj besimažinimas truputį apsistoja, spalių gi mėnesyj skaitlius nusidėjimų prieš moteris buva jau mažesnis už vidutinį, o per visą žiemą dar žymiai pasimažina. Teip yra nevien Maskolijoj, bet, kaip nusidėjimų statistika parodo, toks jau apsireiškimas yra Vokietijoj, Prancuzijoj, Anglijoj ir kituose Europos kraštuose; teip yra ir kitose musų žemės dalyse.

Sumušimai ir užmušystos pasitaiko tankiau tuose jau mėnesiuose, kuriuose pasitaiko tankesni nusižengimai prieš moterų garbę.

Nusidėjimai prieš valdžią ir tvarką žiemos mėnesiuose teipos gi retai pasitaiko. Mažiausiai jų buva sausio mėnesyj; daugiausiai liepos mėnesyj, nes 134%, nuo to laiko skaitlius tokių nusidėjimų pradeda mažintiesi.

Skaitlius nusudytų už elgėtavimą buva didžiausias žiemos mėnesiuose, mažiausias vasaros laike. Tas ir suprantama, kadangi, kaip kiekvienas numano, prasimaityti vasaros laike daug lengviau negu žiemos laike, todėl vasaros laike nėra tokio reikalo elgetauti, kaip žiemą, kada prasimaitinimas sunkesnis.

Nauji rasztai.

Darbininku Balsas Nr. 1. Sausis—Vasaris 1903 m. Dvimenesinis darbininku laikrasztis, iszleidžiamas Lietuviu Social-Demokratu Partijos. 48 puslapiai. Antraszas Redakcijos: J. Lizdeika, 28 Gray str., Silvertown, London E. England.

Šitame Darbininkų Balso numeryj telpa sekanti straipsniai: Nauji metai. Čia redakcija aiškina apie savo darbus nuveiktus pereituose metuose. Lietuvių Social-Demokratų partijos konferencija, apie jos darbus ir siekius visokiuose klausymuose. Kova dėl duonos. Valdžia pamokė. Tegul juos velnias pagauna. Kaip maskolių valdžia stengiasi pražudyti Lietuvą? Apie Jo mylistą šviesiausią carą, carienę ir jų ištikimiausius tarnus, teiposgi ir kitus Dievo duotus valdonus. Judėjimas kariumenėje. Iš Panevėžio. Iš Lietuvos ir Lietuviai svetur. Iš svetur. Straipsneliai aprašyti suprantamai kiekvienam darbininkui, net budas rašymo, prasižengimai prieš gramatiką, šiurkštumas stiliaus užlaikyti teip, kaip rašo pats darbininkai.

‡ Clevelande militariška komisija atliko bandavones su nauja mašinine dinamitine kanuole, išmislyta majoro Mc Comb. Bandavonės buvo su viso užganėdinančios. Naujos kanuolės į minutą gali paleisti 800 šuvių ir tai taikių.

Rodakcijos atsakymai.

P. Rupsziui. Žinutė menka, mažai lietuvius apeinanti; lietuviški laikraščiai menkesnes žinias talpina tik apie lietuvius. Jeigu reiktų talpinti žinias apie kiekvieną užmuštą ar prie darbo, ar teip kur svetimtautį, juk ant to skiltys laikraščio neužtektų.

Korespondentams iš Brooklyno. Aprašymą teatro atsiuntė mums net penki korespondentai. Suprantama, kad visų sunaudoti ne galime, nes aprašo, nors kitaip, tą patį atsitikimą. Sunaudojame tą, kuris pirmiausiai atėjo, kitų patalpinti ne galime.

Isz Amerikos.

Ateiviai.

WASHINGTON, D.C. Kovo mėnesyj per New Yorko portą atkako į Ameriką isz viso ateivių 91-666, taigi ant 14178 daugiau negu per tą patį mėnesį pereitų metų. Jeigu tokioj normoj laikysis iki pabaigai metų, tai į 11 mėnesių vien per ateivystę skaitlius Suvienytų Valstijų gyventojų turėtų pasididinti ant vieno milijono, o per laiką nuo 30 dienos berželio szių metų pasididintų ant 800000. Kovo mėnesyj daugiausiai ateivių atkako isz Italijos, nes 30765, antrą vietą užima Austrija su Vengrija, isz kurių atkako 24554 ateiviai, isz Maskolijos 11701, isz Vokietijos 38879.

Musztynes terp krikszczioniszku ir žydiszku darbininku.

NEWARK, N.J. Ant susirinkimo Hat Trimmers Union, ant kurio atsibuvo rinkimas naujų virszininkų, užgimė smarkios musztynės terp buvusių ant susirinkimo 300 krikszczioniszkų ir žydiszkų darbininkių. Musztynėse daug merginų likosi sužeistų. Ant galo ant salės atėję policistai besimuszanczias merginas perskyrė ir musztynes apstatidė.

Naujos aukso kastynes.

SEATTLE, WASH. Netoli nuo czia, prie anglių kasimo užtiko kvarco gyslą, kurio tona iszduoda aukso už 7 dol. Neužilgio pradės czia kasti auksą. Aukso jieszkotojai net isz kitų sztetų renkasi czia, tikėdami rasti daugiau aukso.

Sidabro gysla.

ELDORADO, ILL. Netoli nuo czia, gilumoj 10 pėdų, užtiko storą sidabro gyslą. Susitvėrė jau kompanija, kuri neužilgio parengs czia sidabro kastynes. Sztete Illinois iki sziol niekur ne buvo rasta brangių metalių, surasta sidabro gysla yra tai pirmutinis radinys brangių metalių szitame sztete.

Sudraske dinamito expliozija.

STANFORD, KY. Telefonų darbininkas Wm. Florence turėjo kiszeniuje dinamitą ir elektriszką bateriją. Nežinia kokiu budu baterija susidurė su dinamitu. Užgimė baisi ekspliozija, kuri į szmotus sudraskė Florence.

Piktas pirkejas.

MONTREAL, CANADA. Gyvenantis čia prekėjas Brosseau neseniai pagarsino laikraščiuose, jog turi ant pardavimo geležinę kasą. Ant apgarsinimo atėjo kokia ten moteriškė ir pasiulė savo tarpininkystę prie pardavimo kasos. Brosseau nuėjo su tarpininke į kokius ten namus, kuriuose rado drutą vyriškį. Tas, vietoj derėti kasą, pririšo prekėją prie kedės, pagriebė britvą, perpjovė prekėjui šoną ir koją ir pagazdino papiovimu, jeigu ne išsipirks; ant išsipirkimo pareikalavo 50000 dol, bet paskui prekę numažino iki 13000 dol., ant ko prekėjas išdavė čekius. Paleistas, nuėjo ant policijos ir papasakojo apie atsitikimą, užpuoliką aprašė teip gerai, kad jį, kada bandė čekius ant pinįgų iškeisti, suareštavo drauge su ana tarpininkaujančia moteriške.

Apsivedimas per prigavyste pripažintas už ne esanti.

ALBANY, N.Y. Čianykštis apeliacijos sudas pripažino apsivedimą per prigavystę už ne esantį. Mat Gregorio Bilorenzo, italijonas ir jo dabartinė pati per tulą laiką gyveno be šliubo. Bilorenzo prašalino paskui ant kelių mėneesių ir kada sugrįžo atgal, rado savo merginą su vaiku; ji apreiškė, jog vaikas užgimė, kada jo nebuvo namie ir jis yra vaikō tėvu. Bilorenzo, laikydamas savę už vaiko tėvų, ištikro apsivedė su savo mergina. Vėliau vienog pasirodė, kad mergina, kad priversti Bilorenzą apsivesti, paėmė svetimą vaiką. Kada tas išėjo į aikštę, jaunikis atsišaukė į sudą, reikalaudamas perskyrimo su meluojančia mergina. Sudas pripažino šliubą už neturintį vertės ir jį panaikino. Meluoti mat ne galima.

Žiema ir vasara.

LINCOLN, NEBR. 29 dieną balandžio po pietų šitose aplinkinėse siautė sniego dargana. Vandens užsidengė ledo pluta. Šiauriniuose šteto kraštuose šaltis buvo dar didesnis. Farmeriai bijosi, kad šalčiai neužkenktų vaisiniams medžiams. Sniego darganos siautė teiposgi štetuose Colorado ir Wyominge; čia termometras nupuolė iki 7° žemiau užšalimo ženklo. Snigo pusėtinai štetuose Kansas, Nebraskoj, net Wisconsine aplinkinėse Ashlando. Užtai rytiniuose štetuose buvo dideli karščiai: New Yorke buvo pirmutinis apsirgimas nuo karščio; Bostone termometras rodė 84° šilumos.

Paszventinimas rengiamos parodos.

ST. LOUIS, MO. Atsibuvo čia su didelėms iškilmėms pašventinimas pliaciaus rengiamos čia ant ateinančių metų visosvietinės parodos. Svečių iš visokių Suvienytų Valstijų kraštų atkako daugybė; atkako teipgi prezidentas Roosevelt ir buvęs prezidentas Cleveland. Hoteliai pilni svečių, ne visi pribuvę gali patilpti. Prekes gyvenimų ir viskas mieste pabrango, kadangi mat visi iš svečių stengiasi sau kuo didžiausią naudą užtraukti.

Anglys pabrangs.

NEW YORK. Pašauktas už liudininką į čianykščią terpštetišką prekystos komisiją garsus anglinis baronas Baer apreiškė, jog nuo 1 d. gegužio jis pakels anglių prekes ant 50c. nuo tonos ir tą patį darysiančios kitos kompanijos. Baer apreiškė, kad jeigu santaikos sudas pakėlė ant 10% kalnakasių algas, tai kastynių savininkai, kad turėti pelną, turi pakelti anglių prekes. Taigi nuo 1 d. gegužio kompanijos pardavinės anglis po $5.00 už toną, o jų prekėjai, žinoma, pakels dar labiau, kad ir jie turėtų pelną. Pakeltas kalnakasių algas mat ne angliniai baronai išmoka, jie iš to turės dar geresnį pelną, bet visuomenė reikalaujanti anglių.

Užmusze kunigo gaspadine.

LORAIN, OH. Čia likosi užmušta sesuo ir gaspadinė prabaščiaus katalikiškos vokiškos bažnyčios, Agota Richlein. Kaipo nužiurėtą, ant miesto majoro prisakymo, suareštavo kunįgą Ferdinangą Walserą, kuris tą naktį, kada Agota likosi užmušta, nakvojo pas kunįgą Richleiną. Suareštuotas vienog tvirtina, kad yra ne kaltu. Kas kaltas, tą gal vėliau suseks. Suareštuotą kunįgą nugabeno į Elirijos kalėjimą.

Indijonu kapines.

FORT RILEY, KAS. Netoli nuo čia dirbanti darbininkai, kasdami žemę, prikasė daug žmonių skeletų; teiposgi daug akmeninių kirvių, vilyčių ašmenų ir daug visokių naminių rykų, puodų, skaldytų akmenų, koki, turbut, buvo vartojami kaipo girnos sumalimui kornų. Kaulai ir rasti prie jų daigtai be abejonės priguli gyvenusiems čia indijonams ir vieta ta, turbut, yra tai senos indijonų kapinės; kunai čia buvo laidojami koki 300 metų atgal mažiausiai.

Nugriuves kalnas isznaikino miesteli.

Šiaur vakarinėj dalyj Britiškos Columbijos nugriuvęs kalno šmotas išnaikino jo apačioj gulintį miestelį Frank, turintį 1000 gyventojų. Prie to pražuvo 140 žmonių. Uolos užbėrė ir kastynių olas ir jose dirbusius darbininkus, užtvenkė upę ir pagimdė tvanus. Nuo ko nugriuvo kalnas, nuo žemės drebėjimų ar nuo eksplioziјos, dar tikrai nežinia.

Užmuszejas gubernatoriaus nusudytas.

FRANKFORT, KY. Pasibaigė antru kartu perkratinėjama prova James Howardo, kuris nušovė demokratišką šteto Kentucky gubernatorių Goebelį. Sudas rado Howardą kaltu ir nusprendė ant viso amžiaus į kalėjimą. Taigi likosi nusudytas politikierių įnagis, bet tikri kaltininkai yra liuosi nuo bausmės.

Vyras su dviem szirdims.

PITTSTON, N. J. Gyvenantis čia jaunas vaikinas John Firman norėjo pastoti į Amerikos kariumenę. Tirinėdami jo sveikatą, daktarai susekė, jog Firman turi dvi širdi. Ar jį priims į kariumenę, nežinia ir daktarai nežino, ar jis tinka, ar ne, kadangi žmonės su dviem širdims labai retai pasitaiko.

Daugiausiai Amerikos jurininku pabega.

Nėra, turbut, ant svieto kitos kariškos laivynės, nuo kurios laivų tiek pabėgtų jurininkų, ką nuo amerikoniškos ir tai sandaros laike, kada tarnauti laivynėj ne teip sunku ir ne teip pavojinga. Štai po paskutiniam algų išmokėjimui, nuo stovinčio porte Valejo, Cal. amerikoniško kariško laivo ,,Independence'' 150 jurininkų pabėgo.

Užsimusze 3 darbininkai.

PITTSBURG, PA. Prie statymo naujos triobos ant Union geležinkelio stacijos nugriuvo pastovai, ant kurių stovėjo darbininkai ir jie, nuo augščio 75 pėdų nupuolė žemyn. Prie to 3 darbininkai likosi ant vietos užmušti, o du sunkiai, gal mirtinai apkulti.

Sniegas.

OCEANA, W. VA. 25 d. balandžio siautė šitose aplinkinėse smarkios sniego darganos.

Giriu gaisrai.

ONAWAY, MICH. Šitose aplinkinėse siaučia girių gaisrai. Ugnis artinasi prie miesto. Gyventojai darbuojasi, kad ne prileisti ugnies prie medžių krautuvių. Farmeriai apleidžia savo namus ir bėga į miestą, daug farmų, esančių tarpgiriuose, išdegė.

MONTREAL, CANADA. Šitose aplinkinėse siaučia girių gaisrai. Gaisrai užgriebė jau ir Kanados Pacifico geležinkelio liniją; išnaikino daug kaimų tarpgiriuose, iš kitų vietų farmeriai su savo gyvuliais kraustosi laukan.

Gaisrai.

BOSTON, MASS. Sudegė čia teip vadinama "Brighton Abbatoir trioba, kurioje tilpo piovinyčia. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 30000 dol.

Expliozijos.

ALTOONA, PA. Parako dirbtuvėse Cresson Powder Co. Williamsburge atsitiko smarki expliozija, kurios 8 darbininkai likosi užmušti; superintendentas mirtinai sužeistas, sunkiai sužeistų yra daug. Expliozija buvo teip smarki, kad miestelyj Williamsburge neišliko nė vienas langas.

Nelaimes ant geležinkeliu.

TERRE HAUTE, IND. Ant Vandalia geležinkelio, netoli nuo čia, iššoko iš rėlių geležinkelio trukis. Prie to 3 ypatos likosi užmuštos, o 12 likosi sunkiai sužeistų.

BISMARCK, ONTARIO. Ant Lake Erie & Detroit geležinkelio susimušė du trukiai. Prie to 3 ypatos likosi užmuštos, o daug tapo sužeistų.

Isz darbo lauko.

¶ PHILADELPHIA, PA. Darbininkai dirbanti prie triobų statymo pareikalavo algų po 50 c. už darbo valandą. Kadangi kontraktoriai reikalavimą atmetė, tai nuo 1d. gegužio sustraikuos 15 000 darbininkų. Kontraktoriai nuo liepos mėnesio žada mokėti po 45c. už darbo valandą, bet darbininkai ant to ne sutinka.

¶ MAHANOY CITY, PA. Ant atsibuvusio czia susirinkimo 10000 kalnakasių nutarė grįžti prie darbo; klausymą darbo laiko subatoms nutarta palikti ant iszrišimo organizacijos virszininkams. Kalnakasiai Shenandoah Valley distrikto dar vis strai kuoja.

NEW HAVEN, CONN. Dratų jungėjai Western Union Telegraph Co. pakėlė straiką, užstodami už du kompanijos be priežasties praszalintu darbininku.

¶ CHICAGO, ILL. Daugelis darbininkų organizacijų gavo žinią, jog nuo 1 d. gegužio liekasi pakeltos jų sanarių algos. 6000 mašinų dirbėjų dirbanti 500 dirbtuvių ir varštotų gaus algas ant 5% didesnes; dirbs gi jie po 9 valandas ant dienos. 1600 plytų dirbėjų, dirbančių 32 plytnyčiose liekasi pakeltos algos ant 10%. Apart to plytas ir akmenis triobų statymui jie nuo dabar dirbs truputį mažesnius, negu dirbo iki šiol, todėl darbo reiks truputį mažiau pridėti.

¶ Suvienytose Valstijose turinčių šeimyną darbininkų yra 15 milijonų; vidutinis uždarbis tokių darbininkų yra 400 dol. ant metų. Ant išmaitinimo šeimynos yra tai labai mažai, nes ant žmogaus išpuola vos po 133 dol. ant metų. Milijonierius ant maitinimo arklio išleidžia daugiau, negu išpuola darbininkui už sunkų darbą ir jam reikia dar išmaityti kartais gana skaitlingą šeimyną.

¶ HUNTINGTON, W. VA. 100 darbininkių United States Cigar Co. prašalino nuo darbo užtai, kad jos suorganizavo uniją. Iš jų 50 sutiko pamesti uniją ir tos likosi prie darbo kompanijos atgal priimtos.

¶ BALTIMORE, MD. Western Maryland geležinkelio kompanija, nuo 1 d. balandžio pakėlė ant 10% algas konduktorių, vagonų stabdėjų ir kitų geležinkelio tarnų.

¶ OSVEGO, N.Y. Kontraktoriai statanti triobas pripažino darbininkams 8 val. darbo dieną ir tokiu budu prašalino štraiką, ant kokio darbininkai buvo pasirengę.

¶ OMAHA, NEBR. Štraikas čianykščių dratų jungėjų pasibaigė, jie pasiganėdino pakėlimu algų; sutrumpinimas darbo laiko ir pripažinimas unijos likosi kompanijos atmesti.

¶ ORANGE, N. J. Darbininkai dirbanti prie triobų statymo pakėlė štraiką. Jie reikalauja po 55c. už darbo valandą, vietoj 50c.

¶ KANSAS CITY, MO. Darbininkai miesto kanalų ir giseriai pakėlė štraiką ant iškovojimo geresnių algų ir pripažinimo unijos.

¶ PITTSBURG, PA. Kranų dirbėjai čia ir Alleghenyj pakėlė straiką. Jie reikalauja po 4 dol. už dienos darbą.

¶ SAN FRANCISCO, CAL. Dalis darbininkų dirbančių prie triobų statymo pakėlė štraiką ant iškovojimo geresnių algų.

¶ TORONTO, ONT. 5000 dailidžių ir murininkų pakėlė štraiką. Jie reikalauja didesnio už savo darbą užmokesnio.

¶ SUMMIT, N. J. Darbininkai statanti triobas pakėlė štraiką. Jie reikalauja ant 25c. daugiau ant dienos.

¶ BLOOMINGTON, ILL. Organizuoti visokių unijų darbininkai pakėlė štraiką ant iškovojimo geresnių algų.

¶ WAUKEGAN, ILL. Čianykščiai dailidės ir jų pagelbininkai per paskutinį štraiką iškovojo 8 val. darbo dieną.

¶ WILMINGTON, DEL. Štraikuoja darbininkai čianykščių plieno dirbtuvių, kadangi kompanija nenori padidinti algų.

¶ PHILADELPHIA, PA. Pakėlė štraiką 6000 dailidžių; prie štraiko ketina pristoti 30000 darbininkų dirbančių prie triobų statymo.

¶ NEW YORK. Štraikas darbininkų Bridge and Structural Iron Workers organizacijos pasibaigė.

¶ LA FAYETTE, IND. Čianykščiai organizuoti dailidės suštraikavo ant iškovojimo didesnių algų.

¶ ELMIRA, N. J. Štraikuoja čia darbininkai statanti triobas. Jie reikalauja pripažinimo unijos.

¶ IRONTON, OH. Darbininkai Ironton Portland Cement Co. dirbtuvių pakėlė štraiką.

¶ OMAHA, NEBR. Pakėlė čia štraiką dailidės, vežėjai, virėjai tarnaujanti restauracijose.

¶ BOSTON, MASS. Pakėlė štraiką mechanikai ir darbininkai laivų dirbtuvėse.

¶ BALTIMORE, MD. Organizuoti darbininkai prie triobų statymo pakėlė štraiką.

¶ CHICAGO, ILL. 500 darbininkų Deeringo Co. dirbtuvių pakėlė štraiką.

¶ CHICAGO, ILL. 4000 darbininkų čianykščių skalbinyčių pakėlė štraiką.

¶ CHESTER, PA. Suštraikavo darbininkai čianykščių liejinyčių.

ISZ Lietuviszku dirvu.

Musų tuomlaikiniai svarbiausi tautiški reikalai.

Daug turime mes tautiškų reikalų, kad net negalime visų priderančiai atlikti, bet kas iš tų visų yra svarbiausias, tai sunku įspėti, juo labiau todėl, kad ne visų nuomonės ir pažiuros lygios. Pirm trumpo laiko tapo lietuviškuose laikraščiuose svarbus užmanymai pagarsinti, kaip tai: Siuntimas delegatų į Nyderlandiją ant tarptautiško kongreso, ir nupirkimas musų istorijoje seniausios šventinyčios, pagarsėjusio kalno Rambyno. Pirmutiniam užmanymui kįla tarp lietuvių didesnis prilankumas, kadangi dėl jo labiau musų inteligencija darbuojasi, tikėdama, kad įvedimas šito užmanymo be galo didę naudą atgabęsęs lietuvių tautai, nes tuomi pasirodysę svietui, kad ir lietuviai dar gyvuoja ir drauge su apšviestesniomis tautomis nor kovoti už išliuosavimą žmonijos iš po despotiško jungo dabartinių svieto galiunų ir nor tuomi įgyti neprigulmingą ir nuo savo priešių apčystytą Lietuvą. Bet ar šitas užmanymas gali lietuviams tokią didę naudą atgabenti, kaip kad tuli musų tautiečiai tiki, tai jau kitas klausymas! Siuntimas delegatų ant tarptautiško darbininkų kongreso daug pinigų kaštuotų, o naudą ne kas žin kokią atgabentų. Rods paskutiniame laike pradėjo dėl šito dalyko jau aukas rinkti, bet ar bus galima tiek surinkti, kiek kelionė, algos ir užlaikymas abiejų delegatų kaštuos, tai galima abejoti, kadangi, kaip rodos, neužilgio jis turės atsibuti (kongresas atidėtas iki 1904m. Rd.). Siųsdami delegatus, mes norime pasirodyti svietui, kad dar gyvuojame ir kad dar norime gyvuoti, bet ar teip yra su mumis? Ar gyvuojame mes? Ar norime dar gyvuoti? Mes norime mus brangiausią tėvų palikimą, musų seniausią šventinyčią, kuri mums primena tuos laikus, kada musų tauta galinga buvo, kada musų prabočiai sutikime gyveno, Rambynkalnį, perleisti į musų tautos neprietelių kryžiokų rankas! Šiuomi mes pasirodome, kad negyvuojame ir kad nenorime gyvuoti ir todėl pritinka čia mums garsaus vokiško eilininko Schiller'io žodžiai: ,,N i e k a m n e v e r t a y r a t a t a u t a, k u r i n e v i s k ą l i n k s m a i a t i d u o d a u ž s a v o g a r b ę!'' Rambynas yra musų seniausia šventinyčia, nes tai atliudyja musų dainos, kaip tai: ,,O, Rambynas, kur dievaičiai ant viršaus stovėjo, ten senovėj mus' tetaičiai (prabočiai) poterius kalbėjo''. Taigi turime rupintis, kad jis nepereitų į vokiečių rankas, kurie jau seniai jo, kaip kokie vilkai, tyko. Mes patįs juk gerai žinome, kad vokiečiai yra musų tautos priešai, nes kad ne jie, tai gal ir dabar butų musų pratėvių dievai ten stovėję, o ne butų jų sudeginti tapę. Vokiečiai negalėjo mušiuose lietuvius apgalėti, ir kiek jie bandė tą Rambyno šventinyčią išpustyti, jiems vis nepasisekė, kadangi ant Rambyno buvo druta lietuvių sargyba. Negalėdami tokiu budu šventinyčią išnaikinti, vokiečiai užpuolė pasaloms ant jos, kada didis lietuvių vadovas Šereika buvo išjojęs išvalnyti savo pačią, kuri buvo kryžiokų pagriebta ir kankinama Klaipėdos pilyje. Pamatęs vienog ištolo, kad vokiečiai iš Ragainės pilies užpuolę ant šventinyčios, pradėjo ją ir čia esančias moteris, vaikus ir senus neįstengiančius nuo jų atsiginti lietuvius deginti, greitai grįžo atgal šventinyčią išgelbėti. Bet sugrįžęs, rado tiktai pelenus dievaičių ir sudegintus lavonus. Teip tai kryžiokai išpustyjo musų prabočių dievaičius, sudegindami juos ir šimtus žmonių, nes visi ant Rambyno esanti žmonės tapo sudeginti. Ar dabar turėtų musų brangiausias tautos atsiminimas pereiti į tų kraujagerių rankas? Ar negalime tiek aukų sudėti ant nupirkimo tos musų prabočių liekanos, kuri mums su savo pušėmis primena dainas dainuotas po šventu aržuolu ir prie paveikslo dievaičio Perkuno nekaltų lietuviškų merginų; kuris mums primena musų prabočių gynimasi prieš kryžiokus, kurie iš Ragainės pilies ant viso to krašto užpuolė, ypatingai todėl, kad nuo jo yra matoma buvusi kryžiokų Ragainės pilis, kurią lietuviai tiek kartų išpustyjo, kurioje dabar yra įtaisytas kalėjimas, idant ir tuomi lietuvius naikint. Rambynas primena mums tuos laikus, kada lietuviai laimingai atmušė savo priešius ir, ant padėkavonės, degino ant jo po šventu aržuolu ir po lietuvių galingo dievaičio Perkuno paveikslu aukas dievams. Jis primena mums laikus, kada nekaltos lietuviškos merginos savo rutų vainikus, gražias dainas dainuodamos, ir linksmindamos, metė ant aržuolo, esančio prie jo pakojės; jeigu vainikėlis nepasikabino ant aržuolo šakų, tas reiškė, kad ji dar tą metą neištekės, apverkė gi jeigu nustosianti savo rutų vainikėlio. Taigi, nemenant visokių istoriškų atsitikimų, Rambynas yra visokių paslėptinių pilnas, jis galėtų mums daug pasakoti apie visokius laikus, bet dabar liudnas todėl, kad lietuviai išsižada jo ir nori jį perleisti į jų priešių rankas. Liudnas todėl, kad jis tiek musų prabočiams kaštavęs, tiek kraujo pralieję už jį, norėdami jį pasilaikyti kaipo lietuvišką Olympą, norėdami išlaikyti savo ainiams ant atsiminimo, idant jie galėtų pasidžiaugti iš tėvų palikimo, ir tokiu budu per sunkiausias gadynes lietuviams viernai iki šiai dienai tarnavęs, turi pereiti į jo teriotojų rankas. Kiekvienas iš mus lietuvių godoja savo tėvo, motinos arba giminės palikimą ir laiko jį gilioj atmintyj, nepavesdamas nė už pinigus niekam. Bet mes nenorime dabar godoti savo tėvų palikimų gal todėl, kad jis pasakoja musų tautos istoriją?! Jis nėra palikimu kokio ten dvarponio arba kokios ypatos, bet palikimu visos tautos, užtai mes labiau turime godoti. Gėda mums butų, jeigu jį nepalaikytume kaipo tautos savastį ir gėda butų, jeigu už jo palaikymą neatiduotume keletos centų. Gėdą ir panieką apturėtume nuo savo ainių, jeigu jį nepalaikytume, kaipo atminimą.

Todėl neatbutinas reikalas yra, rupintis už tai, kad Rambynas nepatektų tiems musų kraujageriams kryžiokų įpėdiniams; jeigu jis vieną kartą į jų rankas patektų, tai sunku butų lietuviams atgal atgauti. Iš tos priežasties turime rinkti aukas ant jo nupirkimo, o butų velytina, kad ir musų tautiškos draugystės prie šito teip svarbaus reikalo prisidėtų, darydamos balius ir teatrus ant surinkimo pinigų. Šitam reikalui galėtų ir musų tautiškas ,,Susivienyjimas'' šiek-tiek paaukauti, todėl reikalinga butų, kad ant seimo tą dalyką apsvarstytų.

Daugelis iš musų pasakys: kokią naudą tas kalnas mums atgabęs, ir kad apie tai gali Prusų lietuviai pasirupinti, kadangi jis yra Prusų Lietuvoj. Naudą, kaip kad godotinas tautietis p. D-ras Basanavičius per ,,Vienybę'' paaiškino, galėtų jis šitokią atgabenti: ant kalno butų galima didę salę įtaisyti teatrams lošti, koncertams ir tt., o apačioj salės lietuvišką muzėjų, apie kurį jau buvo lietuviai pradėję rupintis; bet apgailėtinu budu, vaidus bekeliant, vėl viskas aptyko. Ir dabar atvažiuoja nedėlioms lietuviai ir vokiečiai ant kalno pasilinksminti ir Rambyno šventu oru pakvėpuoti, o labiau tada atvažuotų, kada butų salė ir prie jos gražus daržas. Daugumas pasakys, kad ant to daug pinigų reikia, bet ne teip yra: jeigu mes nesivaidysime, bet vienybėj viską dirbsime, tai viską bus mums lengva nuveikti. Už įėmimus, jeigu apart išdavimų kas liktų, butų galima atspaudinti lietuviškas istoriškas arba moksliškas knygas ir tuo visuomenei atlyginti. Nuo Prusų lietuvių šiuom kartu negalima daug gero tikėtis, kadangi jie yra tautiškai užmigę ir kiekvienas paminėjimas apie Lietuvos praeitį ir apie Rambyną yra laikomas už didžiausią nuodėmę. Rods ikiša jie daug vokiečiams advokatams besiprovodami, arba surenka šimtus tukstančius kas metą ant stabmeldžių apšvietimo, geriaus sakant, ant jų smaugimo ir žudymo, kaip kad kryžiokas su lietuviais darė, platindami tarp jų ,,š v e n t ą'' tikėjimą. Tuomi mislija jie didei Dievui pasigerįsę, teip kaip kad kryžiokai tikėjo, žudydami ,,stabmeldį'' lietuvį, begalo daug atlaidų apturėsę be platindami jų naują tikėjimą turinti platinti meilę ir vienybę, o jo vardu žudė ir degino nieko nekaltus žmones. Ant tautiškų reikalų Prusų lietuviai gailisi fenigį paaukauti, verčiau jį pragėria. Rods pradeda ir iš jų tarpo keletas atbusti ir turi susitvėrę ,,Susivienyjimą'' ir kelias kitas draugystes, bet apgailėtinu budu tos pačios vos tesilaiko, nes turi vos keletą sąnarių. Laikraščiai išeinanti Prusų Lietuvoj apie jų apšvietimą ne labai rupinasi, darbuojasi dar šiek-tiek ,,Naują Lietuvišką Ceitunga'', bet ir ta, begarbindama ,,musų viešpatį ciecorių'', nepagarsina nė išėjusių lietuviškų knygų ir nemato reikalo tarp jų platinti apšvietimą ir mokslą, nemato reikalo pratinti juos prie skaitymo lietuviškų knygų spaudintų lotyniškomis literomis; kiti visi lietuviški laikraščiai (vargiai galima juos vadinti lietuviškais, kadangi jie vartoja lygiai vokišką kaip ir lietuvišką kalbą teip, kad juos gali beveik ir vokietis skaityti) yra tiktai vokiečių įrankiai ir gaudami nuo valdžios pašelpą, rupinasi tiktai apie lietuvių apkvailinimą. Taigi, nuo Prusų lietuvių negalima daug laukti, todėl turime mes, gyvenanti Amerikoj, apie tai pasirupinti. Prusų lietuvių ,,Susivienyjimui'' tegalima pavesti vien nupirkimą kalno, ir apžiurėjimą po kontrole amerikiečių.

Taigi, matydami naudingumą šito užmanymo, broliai griebkimės už darbo, pasiskubindami, kad Rambynas nepatektų vokiečiams, kurie ir teip jau didesnę dalį kalno yra užgriebę. Velytina butų, kad ,,Byrutės Draugystė'' laikytų tą kalną teip ilgai savo rankose, pakol bus atsakanti suma surinkta ant jo nupirkimo. Taigi, jeigu mylime tėvynę, jeigu mylime savo prabočių liekanas, jeigu godojame jas, jeigu nenorime buti savo tautos pardavėjais, dirbkime, kiek įmanydami, kad galėtume Rambyną nupirkti. Aš-gi iš savo pusės aukauju $5.00 ant nupirkimo to teip brangaus mums kalno.

Jonas Ilgaudas.

Isz Spring Valley, Ill.

Pas mus ilgą laiką nebuvo nieko tautiško nuveikta, viskas buvo kaip užmigę, bet atkakus į šitą miestą keliems jauniems vaikinams iš kitų vietų, nutarė atlošti teatrą ant naudos musų kankintinių. Teatras tapo atloštas 19 dieną balandžio: atlošė "Ponas ir Mužikai". Apart to, buvo dekliamacijos ir dainos. Aktoriai savo roles atlošė kuo puikiausiai, iš ko visi Spring-Valliečiai buvo užganėdinti; labiaušiai dėkavojo delnų plojimais už dekliamavimą eilių: "Dirbk ir melskis" ir "Ten kur anglių kalnai styro" Jievai Padeleskiutei, teipgi ir Marijonai Lastaskiutei už padainavimą "Sudiev kvietkėlė tu mano mieliausia". Skambantis balsas dainorės palinksmino visą burelį susirinkusių lietuvių. Elėna Lastauckiutė dekliamavo eilės: "Malonios ir puikios pakalnės Dubisos" Eiles. "Seniai jau tie amžiai laimingi praėjo ir Tamsus Kalinys" dekliamavo Jonas P.

Dramoj "Ponas ir Mužikai" šitie turėjo roles: Magerskio — Mat. Petkevičia; Araburdos — Mak. Zigmuntas; Klebono — Jonas Dobilas; Dudulio — Antanas Poška; Seno Jono — Jonas P. Leizeris Bajonio — Vincas Černauskas; Tomkos — Juozapas Sačiulauskas; Berelio — Jonas Dobilas; Liudytės — Marijona Lastauskiutė; Baltruvienės — Magdalena Baltrušaičiutė; Onytės — Ona Zigmunčiutė.

Sudedame aktoriams širdingą ačiu vardu visu springvalliečių. (Kiek likosi surinkta ant kankintinių naudos? Rd.)

Kepurė.

Seimas Tautiszkojo Susivienyjimo

prasidės 21 dieną gegužio š.m., ketverge ant Palace Hall, pn. 93 Grand str. Brooklyne, N.Y. Pirmutinę dieną Giesmininkų Dr-tė Simano Daukanto ir kiti duos puikų koncertą ant tos pačios salės. Bus ir prakalbos. Petnyčioj trauksis seimas per dieną; vakare Simano Daukanto Dr-tė loš teatrą; atlošta bus drama Slovackio p.a. Mindaugis, versta į lietuvišką kalbą Dro V. Kudirkos. Subatoj seimas pasibaigs ir bus balius, ant kurio visos New Yorko ir aplinkinių lietuviškos draugystės pribus incorpore ant šeimo salės pn. 93 Grand str. Brooklyne.

Delegatams nakvynė parengta puikiame hotelyj: ruimas dviem delegatam kaštuos 1 dol., atskiri ruimai po 75c. Hotelis tas vadinasi Gallovan House, yra jis ant Broadway and Driggs ave. Brooklyne, N.Y. Vieta puiki ir atsakanti, hotelyj yra visos reikalingos įtaisos.

Per visas tris dienas delegatams įženga ant visų pasilinksminimų dykai.

Jonas Naujokas.

Isz Kewanee, Ill.

Darbai šiuom kartu eina čia labai gerai; tas tik ne dirba, kas dirbti ne nori, kas gi nori dirbti, darbą lengvai čia gali gauti.

Lietuvių yra čia gana didelis burelis: apsivedusių bus apie 50 šeimynų, o pavienių apie 150. Merginų yra ne daug, vos 8, tame skaitliuje yra gana davadnių merginų. Terp moterų, kaip visur teip ir čia, yra visokių, gražiai ir negražiai besielgiančių.

Nors čia gyvena gana diktas lietuvių skaitlius, bet ant tautiškos dirvos jie mažai ką nuveikė. Skaitančių laikraščius ir knygas yra mažai, tokių gi, kurie po pedei ir panedėlyj pagirioja, yra daugiau. Yra čia ir toki, kurie tėvynėj palikę pačias, čia su kitoms gyvena, pačiai ir vaikams į tėvynę ne siunčia nieko, čia visus pinįgus su kitoms moterims praleidžia. Toks pasielgimas ne gražus, bet tas, ant nelaimės, pasitaiko terp lietuvių ir kitur. Teip besielgianti vienog ne užsiima gerais darbais, ne mėgsta jie nė laikraščių, nė knygų skaityti, todėl išrodymas jų pasielgimo per laikraštį ne pataisys jų, o laikraščiams krapštyti privatiško gyvenimo mėšlyną ne paranku.

S. Il.

Isz Union City.

Jau beveik metai siaučia čia, ypač terp mokintinių mokyklų, kokia ten baisi, negirdėta liga (bus tai, turbut, paprasti ir visiems lietuviams žinomi tymai. Rd.) vadinama mokintinių drugiais. Dėl tos ligos daugumą mokyklų Union City'je ir Naugatucke uždarė ir per visą beveik žiemą mokintiniai jų ne lankė. Kaip tik kur vaikas apserga, tai tuoj uždaro namus ir nevalia iš jų niekam išeiti; jeigu apserga vienas vaikas, o namieje yra jų daugiau, tai vienas perserga, o kiti išlieka sveiki (Ne visada. Rd)., bet namai, kur kas nors apsirgo, turbut per trįs sanvaites uždaryti.

Čia vienas lietuvis, suviliojęs merginą, kad nuo jos atsikratyti, išbėgo į New Britain, bet likosi iš čia pargabentas su prievarta, kad vestų suviliotą merginą, bet negalėjo susitaikyti, tai suviliotojas likosi ant 60 dienų išgabentas į New Haven.

Lininis.

Isz Spring Valley, Ill.

Darbai eina čia tuom tarpu prastai. Daugelis darbininkų išvažinėja ant farmų darbo jieškoti.

Lietuviai šįmet gyvena sutikime, kadangi turi kunįgą ne mėgstantį piudyti, gerai besielgiantį su žmonėms, kuris, kiek galėdamas, taiso bažnyčią. Velykų naktyj 28 vaikinai, apsirėdę kareiviškuose drabužiuose, sergėjo Išganytojo grabą.

19 d. balandžio buvo čia parengtas teatras, parengimu užsiėmė Jonas Puida. Ant teatro susirinko diktai žmonių ir pelno turėjo but pusėtinai; direktorius pelną padalino terp lošėjų, duodamas jiems po 27½c. Taigi ne po daug.

Lietuviškų merginų čia ne daug, todėl vaikinai jas varžosi ir už jas pykstasi.

Jegoravičia.

Iš šteto Oregono.

Atkakęs į Oregoną, apsistojau pirmiausiai Portlande. Lietuvių czia ne patikau, iszėmus vieno saliuninko (kur yra lietuvis saliuninkas, ten turi but ir lietuviai. Rd.). Esą ir tulas lietuvių skaitlius, bet jie dirba giriose, nes ten uždarbiai geresni ir darbą greicziau galima gauti negu mieste Portland; kituose miesteliuse darbą ne sunku gauti.

Isz Portlando asz persikėliau į Falls City. Yra czia dvi lentų piovinyczios ir oblinyczia. Darbininkų jos ne gali gauti, kiek reikia, todel ir isz kitur atkakę gali greitai gauti darbą. Darbininkai uždirba nuo $1.75 — 3.00 ant dienos. Szeimynoms duoda geras triobas ir malkų, kiek tik kas nori ir už tą reikia mokėti tik po vieną dolerį ant mėnėsio randos. Falls Cityj porą metų atgal buvo tik 2 namai, o dabar yra jų jau apie szimtas ir 3 pardavinyczios. Butų gerai, kad atsirastų czia lietuviai biznieriai, kol viskas pigu, lotai ir medega pasistatymui triobų. Czia viskas pigu todėl, kad geležinkelis yra 8 mylios nuo miestelio; dabar dirb dina geležinkelio liniją, kuri eis nuo Dallas per Falls City; liepos mėnesyj naujas geležinkelis bus gatavas, nuo to laiko pabrangs viskas ir miestelis augs dar smarkiau negu dabar. Pernai lotus pasistatymui namų pardavinėjo po 25 dol., o dabar reikia mokėti po 50 — 100 dol. Žmonių kiekvieną dieną pribuva yis daugiau. Miestelyj Marshfield 3 mėtai atgal už lotus mokėjo po 50 dol., o dabar reikia mokėti 500 dol. Aplinkinėse galima nuo rando gauti dykai žemės plotus pasistatymui farmos; ant to reikia vienog turėti Amerikos ukėsystės popieras.

V. Kangiseris.

Iš Brooklyno, N. Y.

S. Daukanto Dramatiszka Draugystė, 25 d. balandžio perstatė tragediją "Keistutis". Perstatymas buvo labai geras. Žmonių prisirinko pilna salė ir visi buvo užganėdinti isz perstatymo.

Aktoriai, apart grupos, parupino keletą veikianczių paveikslų, kas teipgi gana svarbu.

Terp susirinkusių buvo diktai ir svetimtauczių, kurie lietuvių gabumą labai pagyrė.

Draugystė rengiasi tą paczią tragediją perstatyti Newarke, N. J. 16 d. gegužio.

Rolės buvo padalintos terp sekanczių loszėjų:

Keistutis -- V. Karalius; Biruta, jo pati — Elzbieta Czestauskiutė; Vitautis, — St. Petruszkeviczia; Jagaila — Valer. Plevokas; Marė, jo sesuo — Petronė Karalienė; Vaidyla, jos vyras — Jurg. Kairaitis; Prora Bilgenas, vadas Jagailos pilies vartų — Ant. Prakeviczia; Butrimas, Keistuczio draugas — Jurg. Norvaisza; Aldona, Konrado pati, — Zigmonta Žiczkauskiutė; Tarnas; — J. Kairaitis; Vaidyla, pagonų kunįgas — Ant. Rimkus.

KRYŽIOKAI:

Kunonas — Ant. Raczius; Konradas — Kl. Vilkeviczia; Albanas — Alex. Viza. K.

Nuo Aušros Dr-tės.

Pereitos nedėlios dieną atsibuvo susirinkimas "Auszros Dr-tės", turinczios už mierį szelpti besimokinanczią augsztesnių mokslų lietuviszką jaunuomenę. "Auszra" moka jau stipendiją vienai lietuvaitei, besimokinancziai užrubežių universitete po 20 rublių ant mėnesio. Rods tai ne daug, bet kada stipendija tapo paskirta, "Auszros" kasoj pinįgų buvo ne daug, o vilioti besimokinanczius viltimis, kurių paskui ne galima but užganėdinti, "Auszra" ne norėjo. Dabar kasoj yra jau apie 300 dol. Isz to galima but paskirti ir antrą stipendiją, žinoma, jeigu lietuviszka visuomenė rems mus bent teip, kaip remė iki sziol savo aukomis. "Auszra" nutarė jos paskirimas stipendijas dalinti sekancziai: vieną stipendiją paskirti besimokinancziam augsztesnių mokslų, antrą gi besilavinancziam augszcziausiose įtaisose dailėj, kaip antai: muzikoj, giesmėj, tepliorystoj, skulpturoj, architekturoj, žinoma ne jeib atsiszaukiancziam, bet tokiam, isz kurio ateitėj lietuvystė gali naudą turėti. Ta pasarga reikalinga todėl, kad į "Auszrą", lietuviszką draugystę kartais reikalaudami paszelpos kreipiasi pagadytoj lenkiszkoj kalboj. Iszgamos isz "Auszros" stipendijos gauti ne gal, kadangi jos mieriai yra ne szelpti besimokinanczius todėl, kad jie gimę Lietuvoj, yra vaikai lietuviszkų tėvų, bet todėl, kad isz jos szelptų besimokinant lietuvystė naudą turėti galėtų. Iszgamos raszanti pas mus svetimoj kalboj juk lietuvystei naudos ne atgabęs! Todėl tai atsiszaukianti turi pristatyti mums rekomendaciją, kad jie yra neiszgamoms, bet gerais lietuviais, besidarbuojancziais ar bent galincziais ateitėj darbuotiesi, ant labo ir garbės musų tautos.

Kaip jau augszcziau paminėjome, "Auszros" kasoj yra jau pinįgų ir jį galėtų paskirti antrą stipendiją; tą likosi nutarta paskirti besilavinancziam kokioj nors dailės szakoj, kadangi dailininkų mums dar labiau truksta negu mokytų. Tokių kandidatų vienog sziuom kartu ne turime ir apie tokius nežinome. Todėl, jeigu toki kur yra, arba jeigu kas turintis gabumą rengiasi įstoti į kokią dailės akademiją arba muzikaliszką konservatoriją, tegul atsiszaukia į "Auszros" Dr tę pristatydamas rekomendaciją isztikimų, mums pažįstamų lietuviszkų tautiszkų darbininkų, o galės gauti reikalingą stipendiją.

"Auszros Dr-tė".

Isz visur.

‖ Mieste Havanoj, ant salos Kubos, kadangi universiteto užveizda examinų laiką perkėlė nuo rugsėjo ant berželio mėnesio, studentai pakėlė sztraiką. Po kokiam vienog laikui tulas skaitlius studentų pradėjo lankyti lekcijas. Užtai sztraikuojanti užpuolę ant universiteto ir su akmenims iszdaužė langus, iszvaikė profesorius ir atėjusius ant lekcijų studentus. Brangus seni abrozai ir sėdynės tapo druczai pagadyti.

‖ Pietinėj Prancuzijoj, isz Nizzos isplaukė į Cannes ant pasilinksminimo garlaiviu "Reine Victoria" trįs jaunos turtingos moterys su dviem jurininkais. Garlaivys vienog į paskirtą vietą ne atėjo. Kas su laivu ir ant jo buvusiais žmonėms atsitiko, nežinia. Gal but, kad laivas paskendo ir ant jo buvę žmonės prigėrė. Oras vienog ant jurių laike laivo kelionės buvo ramus.

‖ Prusų ir Meklenburgo valdžios iszvijo 145 mormonų misijonierius. Kaipo priežastį iszvijimo valdžios paduoda: "jog mormonai platina tokias tikėjimiszkas pažvalgas, kurios nesutinka su kraszto tiesoms. Iszvyti misijonieriai yra Amerikos ukėsais. Iszvijimo jų labiausiai reikalavo katalikiszkoji ir protestoniszkoji dvasiszkija.

‖ Mieste Solingen, Vokietijoj, amerikoniszkas konsulius, Landger, paszauktas į sudą už hudininką, kadangi neužsilaikė prideranczial, nepaisant ant jo protestų, likosi ant 30 markių bausmės ir vienos dienos kalėjimo nuspręstas.

‖ Mieste Marsilijoj, pietinėj Prancuzijoj, policijantams pasisekė įsiveržti į zokoninkų ir minių ginamą kapucinų kliosztorių ir suareszt uoti zokoninkus ir jų apgynėjus.

‖ Garsus Carnegie, Holandijos mieste Haagoj užsimanė parengti terptautiszką knigyną ir sandaros szventenyczią. Ant to jis apverczia $1500000.

‖ Mieste Saloniki, Turkijoj, prieš atbėgantį iš Konstantinopoliaus traukį likosi pamesta dinamito bomba. Bomba eksplodavo, eksplozijos daug trukio vagonų likosi pagadytų, bet žmonių ji, ant laimės, neužgavo. Dinamito bombos likosi pamestos po Otomaniškų banku, jų eksplozijos bankas likosi išgriautas, o pinįgus užpuolikai paėmė. Paskui jie užpuolė ant pačto triobų ir kitų turkiškų urėdų. Laike užpuolimo ant banko dvi ypatos likosi užmuštos, o daug tapo sužeistų. Iš viso atsitiko 50 dinamito eksplozijų mieste Saloniki, prie ko daug žmonių likosi užmuštų ir sužeistų. Užpuolė ir ant Salonikos banko, bet užpuolimas likosi atmuštas. Ar užpuolikais buvo paprasti plėšikai, ar pasikėlėliai, tikrai nežinia.

‖ Garsus Amerikos trustų dirbėjas Morgan, kuris stengiasi viso svieto užvedimus pavesti amerikoniškų milijonierių kontrolei, susitaikė su angliška randu reikaluose sujungimo į vieną trustą amerikoniškų ir angliškų garlaivių linijų. Pagal naują sutarimą Morgan pripažįsta tiesą anglijonams turėti daugumą direkcijos sanarių. Anglijoj padirbti arba pirkti garlaiviai plaukinės po angliška vėlava. Oficierai ir dalis jurininkų turi bat Anglijoj paimti. Pusė trusto naujų laivų turi but padirbta Anglijoj ir plaukinės po angliška vėlava.

‖ Londono parlamente anglišk. kas karės ministeris apreiškė, jog angliškas randas nusprendė atsisakyti nuo tolesnės karės su Pasiutusių Mulla, kuom pripažino, kad Anglija likosi Mullos pergalėta ir todėl jį ramybėj palieka. Matyt kariškos pajiegos Anglijai bus kitur reikalingos, jeigu ji išsižada sávo siekių Rytinėj Afrikoj. Vienas iš parlamento pasiuntinių, išgirdęs, jog Anglija, Mullos pergalėta išsižada Somali pakrančių, atsiliepė: "Jeigu Mulla yra pasiutęs, tai kuom yra mūsų karės ministerija?"

‖ Pietiniuose Chinuose, Kantono apskrityj chiniečiai užpuolė ant amerikoniškų inžinierių dirbančių naują geležinkelio liniją. Ant gelbėjimo užpultų išsiuntė amerikonišką karišką laivą "Callao". Užpuolikais buvo ne bokserai arba kitoki neužkenčianti svetimtaučių chiniški pasikėlėliai, bet ramiai gyvenanti chiniečiai. Mat amerikoniški inžinieriai su dirbamu geležinkeliu užgriebė kapines, ar kitokią šventą chiniečių vietą; jie todėl gynė vien savo šventenyčią nuo svetimtaučių, kurie ne godojo to, ką garbina chiniečiai.

‖ Per rubežių į Užkaspišką apskritį, Maskolijoj, įsiveržė vienas eskadronas turkiškų raitelių ir norėjo traukti toliau. Išsiuntė prieš turkus regimentą kazokų, kurie pradėjo šaudyti į turkus. Vienas turkiškas oficieras ir šeši raiteliai likosi užmušti, o kiti priversti tapo greitai išsinešdinti per rubežių. Turkai mat maskoliškoj pusėj užsimanė gaudyti pabėgusius iš Van apskričio armeniečius, kuriuos turkai vėl pradėjo skersti. Viename susitikimė paskerdė jau 200 armeniečių: armeniečiai bėgo per rubežių į maskoliškąją pusę.

‖ Jau ir slaviški pasikėlėliai Turkijoj pažino vertę maskolių ir pradeda jų neužkęsti. Kaip paduoda Berlyno laikraštis "Vossische Ztg." maskoliškas pasiuntinys Konstantinopoliuj pranešė visiems maskoliškiems konsuliams, esantiems Europinėj Turkijoj, jog macedoniškai bulgariškų pasikėlėlių komitetas nutarė užmušti visus maskoliškus konsulius esančius Europinėj Turkijoj.

‖ Suvienytos Valstijos uždarė savo rubežius chiniečiams, tuom tarpu kaimyniška republika Mexiko, kadangi ten gyventojų mažai, gabena chiniečius prie darbų ant pliantacijų; vien į provinciją Yukatan ant darbų gabena dabar net 25000 chiniečių šeimynų, kadangi pliantatoriai ne turi pakaktinai darbininkų ant vietos.

‖ Ant viso žemės paviršiaus gyvena dabar 1544510000 žmonių. Tame skaitliuje krikščionių visokių tikėjimų yra 534940000, žydų 10860000, mahometonų 175000000, 822420000 stabmeldžių (terp tų daugiausiai yra išpažintojų Konfucijaus tikėjimo, nes 300000000, 121 mil. buddistų). Taigi stabmeldžių visgi yra dar kur kas daugiau ant svieto negu krikščionių.

‖ Paskutiniai šalčiai ir sniego darganos Vokietijoj neišpasakytai daug blėdies pridirbo laukuose ypač rytinėse provincijose, kaip antai: Šlezijoj, Poznaniaus, Vakarinių Prusų provincijose ir Prusų Lietuvoj. Daugelyj vietų išnaikino beveik su visu žieminius javus. Daugybę neturtingų ukininkų turės randas šelpti.

‖ Kaip dabar laikraščiai garsina, laike paskutinių užpuolimų ant žydų mieste Kišineve, pietinėj Maskolijoj, 300 žmonių tapo užmuštų; sužeistų gi ligonbučiuose ir namuose yra kelis kartus daugiau. Vertę gi išnaikintų žydų turtų skaito ne šimtais bet milijonais rublių.

‖ Ties Novorosyjsku užsidegė dideli plotai jurių, tik gaisras ne daug blėdies pridirbo. Mat čia susidaužė keli vežanti kerosiną laivai, kerosinas išsiliejo ant vandens ir jį nežinia kas padegė. Kaip visi žinote, kerosinas nesimaišo su vandeniu, bet vis plaukinėja ant jo paviršiaus.

‖ Meksiko randas paskyrė netoli miesto Santa Rozalia, štete Chihuahua, 83000 akrų žemės norintiems čia persikelti iš pietinės Afrikos, nenorintiems tapti Anglijos pavaldiniais burams. Ant tų plotų persikelia jenerolas Villjoen su 50 burų šeimynų.

‖ Ant salų Filipinų, mieste Mariquina, provincijoj Manila, siautė didelis gaisras; kuris išnaikino suviršum 1000 namų. Spėja, buk gaisras užgimė nuo padegimo, o padegėjais buk buvę filipiniški pasikėlėliai. Kiek vienog yra teisybės tame spėjime, tiktrai nežinia.

‖ Vokiškas laikraštis "Frankfurter Ztg." paduoda, jog vienas maskoliškas inžinierius Siberijoj užtiko didelius radiaus plotus. Mineralas radium priguli prie brangiausių meneralų, jis daug brangesnis už auksą ir deimantus: svaras radium dabar kaštuoja $1500000.

‖ Vokietijoj skundžiasi, jog iš Amerikos atsiunčia ne gerus kviečius ir kitokius grudus pareikalautus vokiškų prekėjų. Užtai kaltę meta ant Amerikos rando paskirtų inspektorių, kurie ne paiso visai, kokius grudus Amerikos prekėjai siunčia į svetimus kraštus.

‖ 4 d. liepos šių metų bus pabaigtas tiesimas pojurinio telegrafo terp Suvienytų Valstijų ir Filipinų salų. Nuo tos dienos galima bus siųsti iš Amerikos telegramus ant Filipinų salų ir nereiks Amerikai naudotiesi iš svetimų telegrafų.

‖ Daugelis išvytų iš Prancuzijos zokoninkų rado prieglaudą dvaruose kunigaikščio Lubomirskio ir grafo Zamoyskio Galicijoj. Galicijoj vienog ir be francuziškų yra per daug zokoninkų, kuriuos nuvargę lenkai ir rusinai turi užlaikyti.

‖ Anglijos karalius, kuris lankėsi Ryme, atlankė ir popiežių. Atkako į Rymą ir Vokietijos ciecorius. Ir šitas protestantiškas valdonas atlankys ne vien Italijos karalių, bet teiposgi ir viršininką katalikiškos bažnyčios, popiežių.

‖ Amerikoniškų muzikantų kapelė po direkcija Sousos norėjo iš Berlyno keliauti į Peterburgą, bet jų per rubežių į Maskoliją neleido, kadangi ne muzikantai, nė jų direktorius neturėjo reikalingų pasportų.

Maskoliškas randas užsigina, buk statęs kokius nors reikalavimus Chinų randui apie Mandžurijos likimą; Maskolija, girdi, išpildys viską, ką pažadėjo kitiems kraštams. Ar ji išpildys iš tikro savo pažadėjimus, tą parodys ateitis.

‖ Išpanijos sostapilėj, mieste Madride atsibuva terptautiškas daktarų kongresas, ant kurio suvažiavo daktarai iš viso civilizuoto svieto. Kitas toks kongresas atsibus 1906 metuose Portugalijos sostapilėj, mieste Lisabone.

‖ Maskoliška kelių ministerija nusprendė padirbti kitą geležinkelio liniją per Siberiją, kuri bėgs nuo Viatkos Chinų parubežiu. Keliaujanti Siberijoj dabar turi turėti pašportus, ko pirma valdžios nereikalavo.

‖ Maskoliška kareiviška roda nusprendė prie kariumenės laikyti katalikiškuš kunįgus ir liuteroniškus pamokslininkus. Algas jų pakelti iki 800 rublių ant metų; dabar jie gaudavo tik po 336 rublių algos ir 183 rublius ant valgio.

‖ Išpanijoj, mieste Jufiedo laike rinkimų užgimė maištai. Susimušime su žandarais 7 ypatos likosi užmuštos, o daug tapo sužeistų. Terp užmuštų yra vienas žandarų oficieras.

‖ Maskoliškos valdžios prisakė daugeliui finlandiečių ir svetimtaučių išsikraustyti iš Finlandijos, kitaip jie busę priverstinai išgabenti. Terp išvytų yra vienas senatorius ir du laikraščių redaktoriai.

‖ Laike paskutinių vėtrų, buvusių 20 d. balandžio Vokietijoj, ant jurių paskendo 83 laivai, 246 likosi druciai pagadyti. Prie to prigėrė 223 žmonės.

‖ Australijos darbininkai priguli į 77 unijas: organizuotų darbininkų yra 419606, taigi dešimta dalis gyventojų priguli prie darbininkų organizacijų.

‖ Vindobonoj Šv. Stepono bažnyčioj koksai beprotis pradėjo šaudyti į susirinkusius ir į kunįgą: sužeidė 3 žmonis ir kunįgą, kol jį suvaldė.

‖ Galicijoj, mieste Celowce sudas nusudyjo kunįgą Farzeką ant 15 metų kalėjimo už vagystą ir bandymą nunuodinti prabaščių Feistritzo parapijos.

‖ Anglijos karalius 30 d. balandžio iškeliavo iš Rymo ir nusidavė į Paryžių atlankyti Prancuzijos prezidentą.

‖ Peterburge nuo apopleksijos pasimirė pagarsėjęs amerikoniškas raštininkas ir tirinėtojas Paul de Chaillu.

‖ Pereituose metuose iš pietinės Afrikos išgabeno deimantų 1661-920 karatų, vertės $27136300.

— Lietuvis Antanas Kovalski (gal lenkas) pateko į sudą sudžios Sabatho už dvipatystą. Jis mat, turėdamas paczią, apsivedė su Mare Kolukause (pravardė matomai perkreipta), kaip sakė tik ant 6 mėnesių. Tokių apsivedimų, nors sudžiai tą stengėsi įkalbėti, nėra terp lietuvių. Kovalskį nusprendė ant 6 mėn. į kalėjimą.

— Pereitos sanvaitės seredos naktyj South Chicagoj siautė didelis gaisras, kuris išnaikino įtaisas International Salt Co. Blėdį ugnies padarytą aprokuoja ant $1275-000. Sudegė apart to 125 vagonai druskos prikrauti ir 4 vagonai su javais.

Sudžiu rinkimai.

Szimet, 1 d. Birželio bus naujų sudžių rinkimai mieste Chicago. Taps iszrinkta 14 sudžių į Circuit Courtą ir 1 į Superior Courtą. Sudžios yra renkami žmonių balsais, teip kaip ir kiti urėdininkai, kaip antai majoras arba aldermanai. Diena balsavimo bus panedėlyj, 1 d. Berželio, 1903. Balsavimo vietos atsidarys nuo 6 val. ryto, užsidarys 4 val. po pietų. Visi lietuviai, turinti amerikoniszkas popieras, privalo toje diencje balsuoti, idant iszrinkti gerus sudžias ant ateinanczio laiko. Turtingam ar vargszui, noroms-nenoroms atsitinka patekti sudan, nuo to nė vienas negali iszsisaugoti. Taigi mes privalome rupintis kad iszrinkti ant sudžių gerus, mokintus ir sąžiniszkus žmonis, kurie mus proyas teisingai, sąžiniszkai sudytų.

Ant republikoniszko tikieto terp visų kitų yra du labai geri kandidatai, už kuriuos mes visi privalome balsuoti; jeigu jie liks iszrinkti, tai turėsime du gerus ir praktiszkus sudžias, kurie musų provas visada teisingai apsudys.

Pirmas isz virsz paminėtų kandidatų ant sudžių yra advokatas,

W. S. Elliott, Jr.

Tas pats, kurs vedė provą kriminaliszkame sude "Lietuvos" iszleistojo ir redaktoriaus su kn. Kravczung. Kas skaitė knygą "Istorija Chicagos Lietuvių", tas jau žino kas yra advokatas Elliott'as, suprato jo mokslą ir gabumą. Tokių tai reikia mums sudžių, o musų provos visada taps teisingai ir sąžiniszkai nusudytos.

Antras isz tų yra advokatas

Andrew J. Hirschl.

Szis yra vienas isz garsiausios advokatų firmos Chicagoje: Rosenthal, Kurtz & Hirschl. Jis tai yra vienu isz advokatų provų augszcziausių sudų. Jis veda tokias provas, kokias joki kiti advokatai neįstengia vesti.

Toki sudžios yra mums reikalingi ir tiktai už tokius turime balsuoti. Todėl pasirengkime ant 1 d. Berželio prie balsavimo, kad jucs iszrinktumėme.

Ateinancziame "Lietuvos" nr. apie juos placziau apraszysime.

Vietines Žinios.

— Pereitos nedėlios dieną, tunelyj ties La Salle str., vežėjas Raymond Erninger nupuolė nuo platformos karo ir likosi prie tunėlio sienos prispaustas ir baisiai sumankytas. Sustabdžius karą, reikėjo daug darbo pridėti, kol sumankytą žmogų isz tarpo karo ir sienos isztraukė. Baisiai sumankytą Erningerą nugabeno į Aleksijonų ligonbuti, bet nėra didelės vilties ant iszgijimo.

— Pereitos nedėlios dieną į namus pn. 252 E. Kinzie str. atėjo negras George Smith, jėjo į virtuvę ir radęs savo paczią besiliuobiant, pirmiausiai pradėjo ją kolioti, o paskui, iszsitraukęs isz kiszeniaus ilgą peilį, su juom pradurė savo pacziai kairįjį krutinės dalį ir plauczius. Kol namiszkiai spėjo į virtuvę atbėgti, negras iszbėgo isz namų ir jo iki sziol nesugavo. Mirtinai sužeistą moteriszkę nugabeno į ligonbutį.

— Restauracijoj O'Brieno, pn. 54 Chicago ave., atėjęs restauracijos savininkas pradėjo už ką ten barti kelnerį Svansoną, paskui iszsitraukė revolverį ir paleido kelneriui szuvį į pilvą ir padaręs tą, iszbėgo isz restauracijos. Sužeistą kelnerį gabeno į Passavant ligonbutį, bet jis ant kelio pasimirė. O'Brieną pagavo paskui detektyvai ant Chicago ave. ir jis sėdi jau kalėjime.

— Balandžio mėnesyj Chicagoj pasimirė iszviso 2628 ypatos taigi ant 350 daugiau negu per tą patį mėnesį pereitų metų; tame skaitliuje 604 pasimirė nuo plauczių uždegimo. Terp pasimirusių buvo: 1527 vyriszkiai ir 1101 moteris. Nuo džiovos pasimirė 283.

— Pereitos nedėlios dieną, ant Wabash ulyczios, terp Monroe ir Madison, siautė didelis gaisras, kuris isznaikino murinius namus ant 6 lubų, kuriuose tilpo restauracija, kelios pardavinyczios ir dirbtuvės. Blėdį ugnies padarytą skaito ant $200000.

Draugysczių Reikalai

Nashua, N.H. Dr-te Sz. Kazimiero turės savo balių subatoje 9 gegužio, prasidės 7 val. vakare O'Donnell Memoriall saleje, kerte High ir School gatviu. Inženga vyrams 35c. moterims ir mergėnoms dykai. Ant rytojaus toje paczioje saleje bus laikytas mass-mitingas, ant kurio bus geri vietiniai ir isz kitų miestu kalbetojai. Visus lietuvius ir lietuvaites kvieczia atsilankyti.

KOMITETAS.

Seimas Liet. Laisvamaniu.

4-tas seimas Susiv. Liet. Laisvamaniu atsibus Waterbury, Conn. Jurn saleje, ant Jefferson St., prasides 7 d. Berželio, 1 val. po pietu. Visos kuopos teiksis pasirengti su prisiuntimu savo delegatu ant szio seimo, idant szymet galetumem daugiau naudos padaryti savo organizacijai ir ingyti didesnes pajiegas prie kovos už laisve.

K. Balcziunas, pirmsedis S.L.L.

Lietuviszkas Teatras.

Simano Daukanto Dramatiszka Draugyste isz Brooklyn, N. Y. losz savo teatra 16d. Gegužo 7:30 vakare, saleje, Birkenhauer's and Bauwen's, ant S. Orange & Morris aves., Newark, N. Y. Losz garsiausia isz Lietuviszkos Istorijos tragedija po vardu: KEISTUTIS.

Szi tragedija kiekvienam svarbi, nes ji parodo mus praeites likima; kaip kryžiuku suktybe musu tauta naikino, kokias klaidas valdonai turejo, kaip musu didi Lietuvos Kunigaikszti Keistuti nužude; kaip Aldona isz gailesczio mire, kaip pakore Vaidyla ir kaip Konradas nudure Kunona. Kas szi teatra pamatys neužmirsz kolei gyvas. Po losziui bus balius, puiki muzyke ir kiekvienas gales pasilinksminti. Inženga tiktai 50c., ir 25c. Esate meiliai užprasyti, kaip vyrai teip ir merginos atsilankyti ir pasinaudoti isz teip geros progos.

Su guodone, Komitetas.

Didelis Pikninkas.

Kensington, Ill. Jaunu Lsetuviu Pasilinksminimo Kensingtono Kliubas tures savo pirma dideli pikninka nedelioj, 31 d. Gegužio, (May), 1903 m., Paul's Grove, ant 123 ul., West Pullman, Ill. Visus lietuvius ir lietuvaites szirdingai užkvieczia atsilankyti.

Komitetas.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau Stanislovo Toleikio, Kauno gub., Raseiniu pav., isz Miestelio Taurages, gyveno Chicagoje. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Stan. Ruzgis,
571 S. Canal St., Chicago, Ill.
(8—5)

Pajieszkau savo brolio, Franciszkaus Kuncevicziaus, Kauno gub., Telsziu pav., isz miestelio Varniu, gyveno Pittsburg, Pa. Kas ji žino gyva ar mirusi bus malonus man praneszti, apie ji tikra žine, o gaus už tai $5.00.

Joseph Kunceviczia,
571 S. Canal St., Chicago, Ill.

Pajieszkau Jono Gudžiaus, Kauno gub., Panevežio parap., kaimo Preikapes. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Martin Szaltis,
Monown, Pa.

Pajieszkau Jurgio Rudzinsko, Suvalku gub., Vladislovavo pav., Lesnistvos gm., kaimo Gluobiu, ir Antano Staugaiczio isz kaimo Užpiauniu. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Jeronim Szvereviczia,
217 Crane St., Dayton, Ohio.

Pajieszkau Jono Prankos, Kauno gub., Panevežio parap., 5 nedelios atgal kaip atvažiavome drauge isz Lietuvos ir New Yorko "Castle Garden" likomes perskirti, o pas ji likosi mano armonika. Kas ji žino kur yra apsistojes teiksis jam pasakyti kad man namo armonika prisiustu, o busiu už tai dekingas.

Tadeuszas Pikunas,
259 3-rd St., S. Boston, Mass.

Juozapas Cvirka, Kauno gub., Veluonos vol., Kalviu kaimo teiksis man priduoti savo adresa nes turiu svarbu reikala:

S. Szimkeviczia,
3 Orchard Lane, Allegheny, Pa.

Pajieszkau Marijonos Andriuliunaites ir Onos Radiszauskaites, abi Suvalku gub., Seinu pav., Serilju parapijos, kaimo Deimeniszkiu. Jos paczios ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Anton Suszinski,
Box 45, Newton Upper Falls, Mass.

Pajieszkau savo draugu Juozapo ir Jono Stuczu, Suvalku gub., Vilkaviszkio pav., gyveno Kansas City. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Jurgis Alita,
Eaton, Colo.

Pajieszkau Kazimiero Pociaus, Kauno gub., Sziauliu pav., Kurszenu vol., kaimo Szvendriu. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

August Karkal,
604 Cresent St., Brockton, Mass.

Pajieszkau savo draugo Andriaus Marcinkevicziaus, Suvalku gub., Skriaudžiu parap., gyveno Chicagoj. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Antanas Lavonas,
14 Charles St., Utica, N. Y.

Pajieszkau Jono Diczmono, Kauno gub., Raseiniu pav., gyveno Chicagoje bene ant Barber St. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

John Rozak,
471 Collinsville ave., E. St. Louis, Ill.

Aukos ant Kankintiniu

prisiustos per V. Vaicziulaiti,

M. Mockeviczia, Toluca, Ill.	5
J. Ligutis	10
M. Sakalauskiene	5
A. Zaturskas	5
V. Ulendra	5
J. Jurgutis	10
A. Druktienis	10
R. Sakalauskiene	10
J. Sakalauskas	15
J. Žeglis	5
J. Ulendra	5
M. Vaicziulaitiene	10
P. Vaicziulaitis	25
E. Rothe, (lenke)	10
N. Rothe, (vokietis)	10
Buvo	$419.31
Sykiu	$420.71

Aukos Visztaliui.

S. Szinkauskas, Lost Creek, Pa.	25
Juoz. Danisevicze	25
Jonas Kalvaitis	15
Juoz. Matulionis	10
Juoz. Vaicziunas	25
Urszule Vaicziuniene	5
Jonas Velibis	25
Kaz. Skistimas	15
Mot. Bridickas	10
Ant. Sabaliauskas	10
Jonas Puziauskas	10
Mot. Roczkus	10
Buvo	$5.94
Sykiu	$7.79

Del visu naudos!

Lietuviu korporacija.

Ikorporuota Washington, D. C. su kapitalu $50.000. Pardavineja akcijas tik po $10.00, o instojimas in ja $1.00.

Kam miela geresnis gyvenimas ir užczedyjimas centu pasiskubinkite, nes akcijos umai pabrangs.

Netrukus bus insteigta drabužiu krautuve ir kiekvienas prigulintis prie korporacijos, tures gera nauda. — Szi korporacija senial buvo pageidaujama. Taigi naudokites lietuviai isz progos kol tokia yra. Kiekviena ypata isz kiekvieno miesto ar kaimelio gali pirkti akcija ir prigulėti prie szios korporacijos.

Raszant laiszka indekite už 2c. marke del atsakymo, ir adresuokite:

Lithuanian Corporation,
310 Bedford ave., Brooklyn, N.Y.

Grand Opening.

Chicago. Atidare nauja karcziama darome baliu jos inkurtuviu subatoj ir nedelioj, 16 ir 17 Gegužio, ant kurio grajys muzika Birutes Concertinos Kliubo ir svecziai susirinke gales visi gerai pasiszokti ir pasilinksminti. Todel visus pažystamus ir aplinkinius kvieczíame atsilankyti.

J. Getz ir J. Radaviczia,
168 W. 18-th St., Chicago, Ill.

Reikalingas vaikinas prie iszvežiojimo grosernes tavoru. Kiekvienas mokantis lietuviszkai raszyti gali ta darba pildyti. Adresuokite.

F. Rajunas,
18-th ave., Melrose Park, Ill.

NAUJAS APGARSINIMAS.

Gražiausiu ant svieto gromatoms popieru net isz Parydiaus, su kvietkoms, dainoms, pasveikinimais ir paveikslais. Parsiduoda labai pigiai: 1 tuzinas už 25c. 5 tuzinai už $1. Popieros su auksuotais krasztais, atidaromoms kvietkoms viena už 15c., 2 už 25c.

Abrozeliai in knygas su szilkiniais rubais 1 už 15c., 2 už 25c., gražios pavinczavoniu kortos su szilkiniais krasztais 1 už 15c., 2 už 25c., ir 1 už 10, 3 už 25c.

Adresuokite:

V.J. VARNECKIS,
Box 119, Brockton, Mass.

GAMTOS ISTORIJA

PROF. POVILO BERTO,

verte D-ras Baceviczia.

II. AUGALAI.

yra keistai susiżiedę. Tų vyrukų čia randasi iš viso dešimts (pv. 33): iš jų devyni yra apačioj susijungę į kruvą ir tiktai vienas F (pv. 34) randasi liuosas. Tokiu budu iš jų pasidaro ilga dudelė, perplyšus viename šone, kur talpinasi *užmazga* (pv. 35, O). Bet tą užmazgą mums bus daug lengviau tirinėti tada, kada ji pastos vaisium arba ankščia.

Pv. 33. Dešimt vyrukų paprasto žirnučio žiede.

Pv. 34. Devyni vyrukai apačioj į kruvą susijungę, ir tiktai vienas F, palaidas.

To žirnučio vaisius, arba ankštis, yra toks pat, kaip šebelbono, užtai aš tik prie šio dabar atkreipsiu jusų atidą. Man rodos, kad jau kiekvienas iš jus žino, kas tai yra šebelbono *ankštis:* ji iššiuri lyg iš dviejų dalių susidedąs lapas, kurio kraštai yra sulipę kruvon (pv. 36). Kiekvienas iš jus jau yra apsipažinęs su ankšties viduriu ir jos valgomoms sėkloms arba *puposms.* Pupa yra tai didelė sėkla, todėl jus lengvai galite patėmyti smulkutį daigelį tarpe tų dviejų mėsingų skilčių (kotyledonų), kurios jį laiko apvynįoję ir, kaip mes vėliaus pamatysime, suteikia jam maistą, kada jis sprogsta.

Pv. 35. O, paprasto žirnučio užmazga.

Pv. 36. Atvira šebelbono ankštis. A sėklos arba grudai.

Jei dabar, po ištirinėjimo žirnučio ir šebelbono, paimsime ant ištirinėjimo musų žirnio žiedą, tai ir čia atrasime, kad jo sudėjimas, ankštis ir sėklos yra tokiu pat budu susidėjusios, kaip ir laukinio žirnučio ir šebelbono. Dobilo žiedas yra daug mažesnis, todėl jį sunkiau ištirinėti. Vienog su kantrumu ir gerai tėmijant jus galite persitikrinti, kad ir jo sudėjimas yra toks jau, kaip ir anų.

Todėl visi tokie augalai kruvoj teisingai yra priskirti prie vienos kliasos. Ir ištikro, kaip aš jau jums pasakojau, visi tos rųšies augalai botanikoj tveria vieną *šeimyną* po abelnu vardu *leguminosae* (lotyniškai *legumen* ženklina daržoves arba ankščiuotus augalus. Daugumą iš tų augalų žmonės vartoja viralams, todėl jiems ir toks vardas liko priteiktas.

19. **Rosaceae** arba rožių giminė. Perkratinėję daržoves, grįžkime dar kartą prie musų *kriaušių medžio žiedo* ir ištirinėkime jį arčiau negu pirma. Arba, da geriau, jo vietoj paimkime ant tirinėjimo laukinės rožės žiedą (pv. 37), kadangi rožės priklauso prie tos pačios šeimynos, bet turi daug didesnius žiedus negu kriaušė. Štai šis rožės žiedas turi penkis palapėlius A, apačioj į kruvą sulipusius, kurie apsiaučia pirma penkis žiedo lapelius B, paskui dideli skaitlių vyrukų C; galiaus, taurelės viduryj randasi pasislėpus užmazga D. Tokią jau sukrovą turi teipgi žiedai mėlynių, žemvuogių, gervuogių, vyšnių, slyvų, obuolių, migdalų, etc. Skirtumai randasi tik tarpe jų užmazgų ir, galiaus, vaisių, nes vieni tų augalų išduoda *mėsingus vaisius*, kaip antai kriaušes ir obuolius, kurių viduriuose randasi *sėklelės*, kiti mezga vaisius su *kaulukais* (slyvos, vyšnės), dar kiti su mažai mėsingų dalių, bet su branduoliais (migdalai), etc. Dėlei jų žiedų vienodumo, botanikai visus tokius augalus sugrupavo į vieną *rosacių* šeimyną, kadangi visų jų žiedai turi panašų rožių žiedams sukrovimą.

Pv. 37. Laukinė rožė. A, taurelė; B, vainikėlis; C, vyrukai; D, užmazga.

Tas parodo svarbumą augmenų žiedų sudėjimo. Imkime toliaus ant ištirinėjimo žiedus augmenų, žydinčių, teip kaip ir kriaušė, pavasaryj.

20. **Primulaceae** arba pavasargių giminė. Štai čia yra *geltonoji pavasargė* (pv. 38), kuri žydi pavasaryj. Pavasargės žiedas turi penkis, sulipusius į kruvą, palapėlius A, ir penkis žiedo lapelius B, teip jau apačioj į kruvą susijungusius, per ką žiedas tveria ilgoką dudelę. Jeigu tą dudelę išilgai perpiausime (pv. 39), tai viduj, prie dudelės šono, rasime prilipusius penkis vyrukus C.*) Dudelės apačioj randasi užmazga D (pv. 40), visai apnuogintą; nuo jos, į viršų, yra išaugęs ilgokas stuomuo arba stylius. Su laiku ta užmazga pavirsta į sėklų dėžutę, kuriai subrendus, jos viršus atsidaro ant pavidalo skrynutės (pv. 41).

Pv. 38. Geltonoji pavasargė (Primulaceae). A, taurelė; B, vainikėlis.

Prie pavasargių priskaitytos yra ašarėlės, raktažolės, vandeninės našlutės, etc. Visi tie žolynai tveria vieną *primulacių* arba *pavasargių šeimyną.*

Pv. 39. C, vyrukai. D, užmazga.

Pv. 40. D, užmazga.

Pv. 41. Pavasargės vaisius.

21. **Ranunculaceae** arba dedervinių giminė. Štai čia yra pažįstamas mums žolynas *katiliukas* (pv. 42). Jo žiedas susideda iš penkių, viens nuo kito atsiskyrusių, palapėlių A, penkių, teip jau atskirų, žiedo lapelių B, daugelio vyrukų (pv. 43) ir, viduryj, diktoko skaitliaus užmazgų (pv. 44), kurios paskui pavirsta į tiek jau sėklų dėžučių; kiekvienoj sėklos dėžutėj randasi po vieną sėklos grudą. Katiliukas yra tai typišku ranunculacių giminės augmenim, (nuo lotyniško žodžio *rana*, varlė, kadangi tos giminės augalai auga ant pievų, kur daug varlių randasi), prie kurių priguli raganės (clematis), balai (anemone), bijunai (paeonia), čiaudažolė (helleborus), etc.

Pv. 42. Katiliukas (Ranunculaceae). A, penki atskiri palapėliai; B, penki atskiri žiedo lapeliai.

Pv. 43. Išilgai perpiautas katiliuko žiedas.

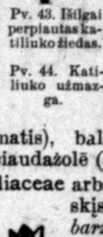

Pv. 44. Katiliuko užmazga.

22. **Liliaceae** arba lelijų giminė. Nuskisime dabar vieną *ožbarzdę* (convallaria maialis, pv. 45), — kvietką, kuri daug skiriasi nuo kitų, iki šiol musų peržiurėtų, augalų. Ožbarzdė turi tik vieną žiedo apsiautalą A, pavidale mažo apvalaino varpelio. Varpelio kraštai yra karbuoti, tų karbučių iš viso yra šeši, kurie parodo, kad visas žiedas susideda iš šešių kruvon suaugusių žiedo lapelių. Varpelio apačioj (pv. 46) matome šešis vyrukus ir užmazgą, kuri su laiku pavirs į mažytį, minkštą vaisių arba nogelę. Ožbarzdėms gimininga yra štareliai (asparagus), svogunai, česnakai etc. Visi jie priklauso prie *liliacių šeimynos.*

Pv. 45. Ožbarzdė (Liliaceae).

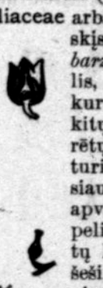

Pv. 46. Perpiautas ožbarzdės žiedas; parodo vyrukus ir užmazgą.

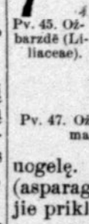

Pv. 47. Ožbarzdės užmazga.

23. **Salicaceae** arba gluosnių giminė. Žiedas, kurį štai dabar noriu jums parodyti, iššiuri visai prastai (pv. 48); neturi jis jokių skaistesnių parvų, kurios galėtų bent kiek akį patraukti. Yra tai gluosnio žiedas, ant kurio randasi tik vieni vyrukai, kadangi, kaip aš jau jums pasakojau, ant vieno ir to paties šių augalų kelmo neauga žiedai drauge su vyrukais ir motėms. Jeigu ant vieno gluosnio kelmo randasi žiedai su vyrukais, tai ant jo nėra žiedų su motėms, ir atbulai. Šis gluosnio žiedas neturi nė taurelės, nė vainikėlio, jis turi tik du vyruku A (pv. 49), esančiu pašaknėj mažo *pažiedės lapelio* B. Gluosniai, popeliai ir apušės tveria *salicacių šeimyną.*

Pv. 48. Gluosnio žiedas su vyrukais. (Salicaceae).

Pv. 49. A, gluosnio vyrukai; B, pažiedės lapelis.

Pv. 50. Gluosnio žiedas su mote.

Pv. 51. Gluosnio užmazga.

24. **Compositae** arba sukrautinių šeimyna. Šią lekciją užbaigsime peržiurėjimu vienos iš tų mažų *martelių* (bellis perennis, pv. 52), kurių balti žiedai puošia l

Reikalingi 2 Lietuviszki Pardavejai. Reikalingos 2 Lietuviszkos Pardavejos

Didelis Baldu, Karpetu, Drapanu bei Kloaku

Iszpardavimas!!

Klausk A. Szilingio, lietuviszko pardavejo No. 14

Dovanos prie $10 pirkiniu.

Sofos apmusztos geriausiu velouru, pilnas ilgis ir plotis **$5.00**

Megstines kortinos 3 jardu ilgio, gražus rasztai, geras gatunkas, didelis pasirinkimas, pora.......... **75c**

Megstines kortinos, baltos parvos, 3½ yardu ilgio, pilno ploczio, vertes $2.00, per szi iszpardavima **$1.50**

Lazda ir prietaisos dykai.

Rasztuoti brusseliniai ruiminiai kaurai, didumo 9 per 10½ pedu su inaustais vilnoniais krasztais isz virszaus, apstingu parvu, vertes $16.00..... **$11.75**

Rasztuoti brusseliniai ruiminiai kaurai, didumo 9 per 12 pedu, padaryti isz geriausiu brusseliniu karpetu ir dataikytu krasztu, szitas kauras turetu atneszti $20.00, po......... **$14.75**

Brusseliniai karpetai, grynai vilnonis virszus, stori metmenys, szito meto mados, labai didelis yvairumas, vertes 75c., už jarda, po........ **59c**

Susiuvami, isztiesiami ir iszklojami dykai.

Isztraukiamas stalas, 6 pedu ilgas, padarytas isz kietmedžio, gerai polituruotas, per szita iszpardavima...... **$4.50**

Komode padaryta vieno aržuolo, su keturioms dideliems szupledoms, dviem mažesnems virszuje, szlipuotas stiklas ir karbuotos graznos, paprasta preke $18.00............ **$12.50**

Sienine Popiera ir Maliavos.

Daugelis gražiu sieniniu popieru szviesiu ar tamsiu spalvu in miegotuves ar virtuves, 5c. vertes, už rutuli.......... **3c**

Pasirinkimas isz didelio rinkiaus dailiszku popieru drukuotu, kvietkuotu, bruksznetu ir rasztuotu effektu, paprastas 10c. gatunkas, ritulys.............. **5c**

Geležines lovos, stori szuleliai, misinginiai antgaliai, visokiu didumu ir dažu, vertes $5.00 per szita iszpardavima............. **$3.00**

Megstines kortinos 3½ yardu ilgos, paczio veliausio padarymo, puikus rasztai ir milžiniszkas yvairumas, pora............... **$2.50**

Vaiku dvisegiai trumpkelniniai siutai, nuo 8 iki 15 metu amžiaus, daryti isz juodu ir melynu cheviotu **99c**

Vaiku bruslotiniai, vyriszkiejie ir 3-szmocziai siutai, amžis nuo 3 iki 8 metu, padaryti isz grynai vilnoniu cheviotu, kaszmiru ir worstedu plynu bei rasztuotu parvu musu preke per szita iszpardavima tiktai. **$1.99**

Vaiku vieno vilnono ilgoms kelinems siutai, amžius nuo 13 iki 19 metu, szio laiko naujausiu kirpimu, oxford szirksznetu cheviotu rasztuotai languotu kaszmiru teipgi melynu ir juodu cheviotu, vertes $6,50, musu preke............. **$4.99**

Vyriszki siutai ir ploszcziai. Siutai padaryti isz puikiai rasztuotai briukszneta ir languotu worstedu ir seržu, dydžiai tinkami vyrams visokio sudejimo: nors butum didžiausis ar mažiausis, mes ant taves pritaikysim tikrai. Ploszcziai padaryti pagal nauja trumpa mada, isz grynai vilnoniu covertu ir whipcordu, gražiai padirbti ir grazninti del suteikimo jiems naszos, vertes $13.50 tiktai.... **$10.00**

Musu vyriszki gražus siutai negali tureti sau lygiu kokioj nors kitoj krautuvej miesto. Gelumbes naujausiu effektu laiko, szviesiu ir vidutiniszkai tamsiu atsvieslu kaipo ir geriausiu juodu ir melynu, kiekvienas drabužis turi czieki geriausiu Chicagos drabužiu dirbeju. Jokis kriauczius negaletu padirbti ir pritaikyti geriau už $25, kaip mes kad parduodame už. **$15.00**

$5.50 Moteru Iszeiginiai Sijonai už $2.98. Grynai vilnonio broathclotho, naujos septyniu sklirustpaliu mados, grazninti apsczlai szesziomis eilems satyniniu apvadu, aksomu vadžioti.. **$2.98**

Moteriszki iszeiginiai siutai vieno vilnono venetian ir broadclotho, su bekalnierinems bliuzinems jakems, puikiai grazninti satyniniais apvadais sijonai septyniu skliaustpaliu grazninti vienodai su jake, vertes $14, po **$8.75**

$11.00 Moteriszki Sijonai už $6.98. Augsztos vertes broadclotho, venetian, ettamine ir voile, visi dirbti pagal tikras szio laiko madas ir padaryma, grazninti apsčiai szilkinio satyno apvadais, liuosais ar pritaikytais pamuszalais, visokiu parvu, Dernburgo preke $11.00, musu preke............ **$6.98**

Szilkines jakes, naujos ir nobby japoniszko szilko jakes, gali jas plauti kaip ir drobę, su gražum stacziu kalnierium, pryszakiai apscziai grazninti iszsiuvomis bei raukiniais, sumestas užpakalis, dideles maiszetos rankoves, tiktai baltos vertes $5, tiktai po **$2.98**

KLEIN BROS.
795-805 So HALSTED ST.
COR. CANALPORT AVE

Ar Reikalauji Laikrodelio?

Mes prisiųsime gražų **Laikrodeli,** su sidabriniais "Dueber" adarais virszais, gerais NEW CENTURY ant 7 akmenų viduriais, ausiuke užsukamas, laiką teisingai rodo. Kas prisiųs su adresu $1.00, tam prisiųsime per Expresą, kur galėsi apžurėti, kad pasidabos užmokėsi Expreso kasztus ir $5.00, o aplaikysi puikų (žurek į paveikslelį) laikrodelį tiktai už .... **$6.00!**

Kas prisiųs visus $6.00 su adresu, tam prisiųsime laikrodelį savo kasztu, ir dovanų auksuotą retežėlį. Todel pasinaudokite isz progos, nes tik per 30 dienų teip pigei parduosime. Kiti tokius laikrodelius parduoda po $10.00, ir $12.00.

Adresuokite teip:

M. J. Damijonaitis,
3111 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Mano aptiekoje randasi GERIAUSI LIETUVISZKI DAKTARAI.
Gydo visokias slaptingas ir užsisenejusias ligas

D-RAS KAZIMIERAS BUTKEVICZIA

specialistas moteru ir vaiku ligu. Priima ligonius kasdien nuo 2 iki 6 val. po pietu. Pas mane gausite: Tikras Palangos Trejas devyneres. Auszros Bromo Balsama, gydanti kosuli, siutes ir plaucziu gedima. Ateikite ar raszykite lietuviszkai ant adreso: APTIEKA MAGISTRO FORMACIJOS.

D. GIACZO,
4556 S. Ashland Ave. tarp 45 ir 46-tos ul. Chicago, Ill.

FOTOGRAFIJOS.

Mano fotografiszka galerija intaisyta su naujausiais iszradimo aparatais, kasztuojancziais $700. Visokias fotografijas kaip pavieniu ypatu teip ir grupu padarau kuo tikriausiai ir gražiausiai ir VISA SAVO DARBA GVARANTUOJU, o jeigu kam nors mano darbas nesidabotu, tai pinigus sugrąžinsiu. Ant nuėmimo veseliu fotografiju turiu gražiausias dekoracijas ir prie tokiu fotografiju duodu puikias dovanas jauniemjiem ir kitiem. Ateikite persitikrinti, o daugiau kitur neeisite.

J. P. Rashinskas, lietuviszkas fotografas,
3213 So. Morgan St., Chicago Ill. 1 blokas nuo lietuviszkos bažnyczios.

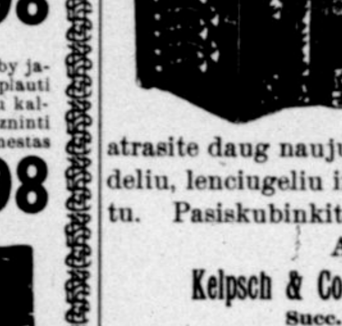

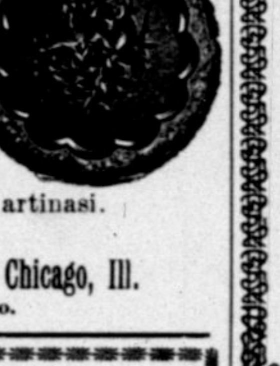

Dykai prisiusime kožnam ant pareikalavimo musu NAUJA lietuviszka katalioga, kuriame atrasite daug nauju armoniku, laikrodeliu, lenciugeliu ir visokiu kitu daigtu. Pasiskubinkite raszyti, nes szventes artinasi.

Adresuokite teip:

Kelpsch & Co. 74 Centre St., Chicago, Ill.
Succ. to Kelpsch, Norriko & Co.

X-SPINDULIU EGZAMINAS DYKAI!

X-Spinduliai vartojami del atradimo ligos

ATSISZAUKIT TUOJAUS, NES SZITA OFERTA NE ILGAI TESIS.

ISZPJAUK SZITA IR ATSINESZK SU SAVIM.

Svieto pagarsėję specijalistai STATE MEDICAL DISPENSARY'J išgydo visas vyrų ligas greičiau už kitus gydytojus šiaurvakaruose. Gydymas SILPNU VYRU yra jų SPECIJALIŠKUMAS, ir DISPENSARY turi daugiau naujausių aparatų ir instrumentų negu sudėjus visus kitus specijalistus šiaurvakaruose.

PREKES PRIEINAMIAUSIOS.

Vyrai su gelianČiom ir silpnom nugarom, inkstais, skaudėjimais kiaušiuose, lytiškų nusilpnėjimų, skaudančiu nusišlapinimu, naktiniais nubėgimais, susitraukusiais arba neišlavintais organais, trotyjimas atminties, nerviškumas, skaudėjimai krutinėje, inkstų liga, plautis puslės, nusistojimas šlapume, krituliai prieš akis, negalėjimas atlikti savo priderysčių, skaudėjimas galvos, klapatyjantis paraudimas, priešmanavimas, silpnumas, melankolija, negeras kvapas, patrotyjimas apetito, puolimas plaukų, VISIŠKAI IŠGYDOMI.

Specijaliszkos ligos: Negamtiszki nubegimai, užnuodyjimas kraujo, Varicocele, visiszkai iszgydomi. Greicziausias iszgydymas del silpnu vyru.

Jauni vyrai nusilpninti per bjaurius paproczius ir persidirbima, silpni ir nerviszki ISZGYDOMI PO TIKRA GVARANCIJA, ARBA PINIGAI SUGRAŽINTI.

GYDUOLES DYKAI IKI ISZGIJIMUI.

Offiso valandos: Nuo 10 ryto iki 4 po pietų, ir nuo 6 iki 7 vakare. Nedėlioms ir per šventes nuo 10 iki 12.

State Medical Dispensary,
PIETVAKARINIS KAMPAS STATE IR VAN BUREN UL.
Inejimas per 66 E. Van Buren St., Chicago, Ill.

Išsikirpk šitą, nes ne visados eis laikraštyje. Šitas yra geras dėl egzamino su X-Spinduliais.

Ar žinote Lietuviai?

kad

JUOZAS CHASNA

užlaiko geriausia Saliuna visam E. St. Louis'e, kur galite gauti geriausio Alaus Degtines ir Cigaru pirmos kliasos.

Teipgi siunczia pinigus in visas dalis svieto, parduoda szifkortes ant visu liniju, pigiai ir greitai. Todel kokiame reikale kreipkites tik pas savo tautieti,

J. CHASNA,
548 N. 3rd St., E. St. Louis, Ill.

[Laboratory 313 Bedford Ave.]
Geriausia gyduole ant užlaikymo plauku.

AR SLENKA PLAUKAI?

AR NORI KAD ANT PLIKOS GALVOS UŽŽELTU.

Kurie nori iszsigydyti ir praszalinti ligas, tegul kreipiasi prie Europeiszko Prof. ir Dr. BRUNDZOS, o su kurio roda tukstancziai ligoniu trumpame laike pasigelbo vien tik pagal jo metoda ir hygeniszka užsilaikyma ir tt.

Klausenti rodos per gromatas adresuokite teip:

J. M. Brundza Co.
New York & Brooklyn, U. S. A.

SERGANTIEMS.

Gvarantuojame pilna iszgydyma.

Pasekmingiausiai gydau visokias pasleptas ir pavirszines ligas, kaip antai ligas szirdies, plaucziu, inkstu, pilvo, galvos skaudejimus, silpna atminti, dvasiszka nusilpima, lytiszkas silpnybes, szleivuma, sutinima, vežį, blykszle pas moteris, kraujavima ir tt., nervu ligas, podagra, reumatizma dusinima, paralyžiu ir tt. Praszalinu gumba, gydau gimdymo ligas, visokius sutinimus etc. Nerviszkas ligas gydau su pagelba geriausiu elektriszku prietaisu.

Lytiszku daliu ligas

iszgydau per **keleta dienu.** kraujo užnuodyjimus, odos ligas, semens begima, žaizdas gerklej ir burnoj, nosyj, akyse ir ausyse, netekima vyriszkumo, lyczio nusilpnejima ir tt. gydau kuopasekmingiausiai ir **gvarantuoju Pilna iszgydyma. Chroniszkos ligos yra mano specijaliszkumu.** Gyvsidabrio nevartoju. Nuodugnus iszegzaminavimas ligonio ir jo iszgydymas— tai yra mano prideryste.

DR. LANDES
Szpitolinis specialistas.
132 E. 24-ta ul., kampas Lexington ave., NEW YORK.

Valandos: nuo 9 ryto iki 8 vakare, Nedelioms nuo 8 ryto iki 4 po pietu.

Negalinti asabiszkai atsilankyti, gali paraszyti laiszka; butinai reikalaujame pacijento instikejimo.

Szneku visokiose kalbose. Turiu praktika Lebanon Bellevue Post Graduate University Hospital. Directorius Medicinisko Instituto.

Isz Visu Suvienytu Valstiju

Ateina laiszkai iszgirianti

Trinerio Gydanty Kartujy Vyna

Jis veikia visokiame klimate, visuose metu laikuose, viska lygiai ir gerai gydo.

Bernard Žmiejewski, Rymo-Katalikiszkas kunigas isz Wyandotte, Mich. paguodotas nuo savo parapijonu, sziaip raszo apie ta gyduole:

Ponui Juozapui Trineriui, Chicago, Ill.

Paguodotas Pone!

Neseniai partraukiau keleta bonku Trinerio Gydanczio Karcziojo Vyno tuliems savo parapijonams, sergantiems visokioms pilvo ligoms. Visi, kurie ji gere pagal raszyta pamokinima, jauczias sziandien sveikais ir s unczia Tamistai dideles padekavones. Asz dabar rodiju kiekvienam ji gerti, kurs turi kokia nors pilvo liga. Kas gerdams szita vyna susilaikis nuo visokiu kitu svaiginanczio gerimu, tam užtikrinu visiszka iszgijima.

Su guodone,
Kun. Bernard Žmijewski.

Kiekvienas gali sanžiniszkai rekomenduoti

Trinerio Gydanty Kartujy Vyna.

Nera geresnes per ji gyduoles del pilvo ir žlebcziojimo organu. Jis reguliuoja visus organus, atvesdamas juos prie naturaliszkumo. Paimtam maistui suteikia gera žlebcziojima, tveria nauja krauja ir visas nereikalingas maisto dalis praszalina. Geriausisi valo krauja, sudrutina pilva ir visa žmogaus kuna. Stokitesi tvirtais ant kuno ir proto. Ant pardavimo visose aptiekose ir pas pati fabrikanta

Juozapa Trineri,

799 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Žiurekite, kad jums duotu tikra Trinerio Vyna, neimkite fabrikuotu. Jis yra vienatiniu gydancziu karcziuoju vynu, turincziu gydanczias ypatybes.

J. SAKALAUTKAS,

TOLUCA, ILL.

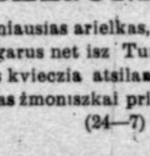

PIRMOS KLIASOS SALIUNAS

Laiko gera alu, seniausias arielkas, likerius ir vynus, o cigarus net isz Turkijos. Visus lietuvius kviecziа atsilankyti, o busite kiekvienas žmoniszkai priimtas. (24—7)

F. P Bradchulis

Attorney and Counselor at Law.

Chamber of Commerce Bldg. Room 709.
S. E. Corner LaSalle & Washington sts.
CHICAGO, ILL.
Telephone Main 3642.

Wienintelis lietuwys adwokatas, baigęs mokslą jurisprudencijos czion Amerikoj. Weda prowas kaip ciwiliszkas teip ir kriminaliszkas wisuose suduose.

Res. 168 W. 18th Cor. Union St.
Telephone Canal 484.

LIETUWIUŽDAKTARAS

MARJA DOWIATT.

Kauno gub. Szauliu pawieto.

723 W. 18th Street.
Nuo 8:tos iki 12tos ryto.

Telefonas: Canal 78.
Telefonu galima isz kiekwienos aptiekos.

Deimanto Elektrikos Kryžius.

Jis teipgi vadinamas Wolto Kryžiumi, išrastas Austrijoje prieš keletą metų ir tuojaus tapo vartojamas Prusuose, Prancuzijoje, Skandinavijoje ir kitose Europos viešpatystėse kaipo vaistas nuo reumatizmo ir kitokių ligų.

Deimanto elektriškas kryžius gydo: reumatizmą, neuralgiją, kryžiaus skaudėjimą, vidurių skaudėjimus, silpnumą, nerviškumą, nemigą, hysteriją, paralyžių, epilepsiją, apopleksiją, dusulį, trukumą proto, nuomirinį, užkrėtimą kraujo, nežlebčiojimą, stoką apetito ir vidurių skaudėjimus.

Lengvumą pajaučia po kelių adynų, kartais po kelių dienų. Ši kryžių privalo nešioti dieną ir naktį ant šilkinio šniurelio užsikabinęs ant kaklo teip, kad kryžius karotų sulyg duobutės po krutine atgręžtas mėlynaje puse į kuną.

Prieš užsikabinimą ir po užsikabinimui sykį ant dienos reik tą kryžių įmerkti į vasarošiltį actą ant poros minutų. Vaikų kryžius reikia merkti į silpnesnį actą.

Prekė šio kryžiaus $1.00. Siuntimo kaštus Suvienytose Valstijose ir Kanadoje mes patys apmokame. Gvarantuojame kad šis kryžius yra geresniu vaistu už elektriška diržą, kurs nuo 19—20 sykių yra brangesnis. Geresnio vaisto už ši kryžių nėra, todėl jis privalo rastis kiekvienuose namuose, pas kiekvieną žmogų, sveika ar ligotą.

Prisiųsk $1.00 per expresą ar pačto Money Orderi, arba registruotoje gromatoje, o mes prisiųsime Deimanto Elektrišką Kryžių DYKAI. 6 kryžius gausi už $5.00.

Tukstančius padėkavonių gauname nuo ypatų išsigydžiusių su pagelba šio kryžiaus. Žemiaus patalpiname viena iš tokių padėkavonių:

NEW ORLEANS, LA. Liepos 28, 1902. Guodotins Pone!— Čia prisiunčiame Jumis $5.00 ant penkių elektriškų kryžių. Pirmiaus gautiejie kryžiai gydo stebuklingai. Meldžiame šiuos prisiųsti kuogreičiausiai. SESRYS BENEDIKTINKOS, 2824 Douphine st., New Orleans, La.

THE DIAMOND ELECTRIC CROSS CO.,
306 MILWAUKEE AVE., Dep't 27; CHICAGO, ILL.

Lietuwiszka Aparatu Dirbtuwe.

Guodotinoms tautiszkoms ir bažnytinems Draugystems iszdirba:— **Karunas, Amerikoniszkas Wellawas, Szarpas, Juostas, Kukardas, Zenklelius, Kepures ir del Marszalku paredus.**

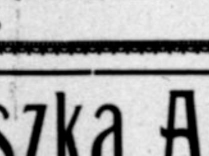

Guodotiniems Kunigams iszdirba:— **Kapas, Arnotas, Dalmatikus, Albas, Stulas** ir wisus bažnytinius paredus. Wisoki darbą atlieka artistiszkai in laiką.

Noredamos guodotinos Dr-tes, arba guodotini Kunigai, kad Jusu darbas butu priderancziai atliktas ir tuom suszelpti sawo tautetę, paweskite ji tikrai lietuwaitiai,

T. ANDRUSZEWICZ & CO.
115 W. Division St., Chicago, Ill.

Lietuviszka Aptieka.

167 W. 18-th St., corner Union St., CHICAGO, ILL.

Prieszai lietuviszka Apveizdos Dievo bažnyczia.

——— O ———

Lietuviai atsilanke in musu aptieka gali gauti visokiu amerikoniszku ir europiszku gyduoliu nuo visokiu skaudejimu ir ligu už pigesne preke, negu svetimtautiszkose aptiekose. Musu aptiekoj galima gauti lietuviszkai–europiszku žoliu, kokiu angliszkose aptiekose visai nesiranda, — Lietuviszkos Trajankos (triju devyneriu) ir kitokiu. Receptus pristatytus nuo vietiniu daktaru ir prisiustus isz kitur atliekame kuoteisingiausiai. Gyduoles nuo sulaikymo slinkimo plauku ir isznaikinimo visokio neczysto sistemo isz galvos sutaisome teisingai. Pas mus randasi yvairiu nuo plauku ir drabužiu visokiu kvepylu (perfumu) už visai pige preke.

Atsiszaukusiems per laiszkus ir apraszlusiems savo liga suteikiame tikra daktariszka roda ir ant pareikalavimo prisiuncziame gyduoles. Prie musu aptiekos gyvena ir lietuviszkas daktaras, kuris pasekmingai gydo visokias ligas be skirtumo; iszgydima užsinejusiu ligu užtikrina in trumpa laika.

Teipgi prie musu aptiekos turi savo offisus ir keli svetimtaucziai daktarai, taigi lietuviai reikalaudami kokio nors daktaro, visada gali czia atrasti, arba pasiszaukti per telefona isz kitur koki sau nori. Tuomi mes savo tautiecziams galime atneszti nauda, nes atsilankiusiejie prie musu apturės tikra daktariszka roda ir pagelba.

Mes teipgi siuncziame pinigus in visas dalis svieto ir parduodame laivakortes ant geriausiu ir greicziausiu laivu; iszsiusti per musu aptieka pinigai visados nueis greitai. Apart to turime ant pardavimo visokios svietiszkos ir dvasiszkos intalpos lietuviszku knygu, gražiu popieru gromatu raszimui ir visko, kas tik lietuviam yra reikalinga. Raszant isz kitur, uždekite toki adresa:

LITHUANIAN PHARMACY,
167 W. 18-th Street, CHICAGO, ILL.

AR NORI TIKROS TRAJANKOS?

(Triju devyneriu).

Asz turiu tikra lietuviszka Trajanka pargabenta isz Europos. Jei netiki, tai pasiimk tik ¼ svaro už 25c., o kad pamegin si tai ir daugiau pirksi ir savo draugams pasakysi.

Svaras kasztuoja $1. Sztorninkai daro ant jos gera bizni. Adresuok:

W. UKMAN,
Box 14, Sta W. Brooklyn, N. Y.

Visiems Dykai!

Kiekvienam, kurs prisiųs savo adresą ir už 2 centu markę, mes prisiųsime lietuvišką knygą, pamokinančią, kaip išsigydyti nuo nerviško ir vyriško nusilpnėjimo, chroniškų ligų, galvos kvaitimo, skaudėjimo krutinės, strėnų, plaučių, širdies ir vidurių, reumatizmo, šalčio, kosulio, slogučio, dusulio, drebėjimo ir pailsimo rankų, kojų, šaltų kuno dalių, puolimo plaukų, smirdančio kvapo, pučkų, karpų, nusidegimo, niežulio, kaip atsipratyti nuo girtybės, rukymo ir tt. Musų naujas offisas randasi ant dailiausios miesto ulyčios. Atsilankantiems arba per laišką roda dykai. Adresuokite teip:

Peoples Specialty House,
Prof. Szilingis Mngr.
851 S. Ashland Ave., CHICAGO, ILL.

Ar turite 5 dolerius?

$5

Jeigu teip, tai ar norite juos begyje vieno menesio ant deszimt? vieno meto ant szimto?– o neužilgio ant tukstanczio padidinti?

Senatorius **J. M. JONES,** isz Ohio,
G. A. DIENHAM, prezidentas American Palace Car Co.,
A. B. NETTLETON, buvusis sekretorius skarbo uredo Suv. Valst.
C. H. ALTON, apimas prez. vieta firmos Couso & Louisburg R. R.
S. W. THOMPSON, agentas Suv. Valst. skarbo uredo,
U. J. McCRACKEN, prie American Car & Foundry Co.
W. R. EATON, urednikas Suv. Valst. skarbo

yra tai direktoriai aukso kasyklų po vardu:

"Columbia Gold Mining Company"

Toji kompanija yra atsakanti ir turi viena milijona doleriu kapitolo. Virsz mineti direktoriai koznam duoda proga

TAPTI DALYVININKU

tų aukso kasyklų po vardu "COLUMBIA GOLD MINING COMPANY". Kasyklos atsiranda Cripple Creek, Colorado.— Toji žemės dalis per Amerikos geologus tapo pripažinta turinti daugiausiai aukso. — Bėgyj paskutinių metų akcijonieriams Colorado tapo išmokėta jau apie milijonas dolerių.

VIENA AKCIJA KASZTUOJA $5.00.

Toji prekė parodo akcijos vertybę. Geriausiu paliudyjimu gali buti statistiški darodymai:

Paskutinių laikų tyrinėjimai parodo, jog mes geriausę auksą turime. Čia skaitytojams išrodome skaitlines, kurias paskutiniejie tyrinėjimai atrado.

E. E. BURLINGAME, 1736 Lawrence St., Denver, Colo., išrado, jog tos kasyklos turi 20,56 unc. aukso tonoj. Vertė tono aukso: $411.20

Tyrinėjimai gi TORREY EATON, 74 Cortland St., New York, parodo 21,70 unc. aukso tonoj ir vertybę tono $448,53.

Yra matoma, jog kasyklos po vardu "COLUMBIA GOLD MINING CO." turi didelę ateitį ir kožnam, kurs turi akciją, didelį ir tikrą uždarbį užtikrina.

NURODYMAI.

Ypatos, po kurių priežiura tos kasyklos atsiranda, visame krašte plačiai žinomos ir turi augštas Suv. Valst. valdžios vietas.
Pravardės ir urėdai tų ypatų kiekvienam gali užtikrinti, kad be jokios abejonės tų kasyklų dalyvininku galima pasilikti.
Kas dalyvininku nori tapti, privalo mažiausiai nors vieną už $5.00 akciją nusipirkti.
Taisias akcijas galima gauti, jeigu čia apačioj pridėta atkerpama popierukė su parašu bus mums prisiųsta, arba kas laišką (su savo locnu parašu) prisiųs ant šio adreso: COLUMBIA GOLD MINING COMPANY, 1135 Broadway, New York.

Pirmiau piningu praszom nesiunsti.

Columbia Gold Mining Co., 1135 Broadway, N. Y.

Guodotini ponai: PARAŠAS

Aš pasirašęs, meldžiu man išrašyti (kiek) ____ akcijų Columbia Gold Mining Company vertės $5.00 (penkių dol.) ir prisiųsti man certifikatą.

Vardas ir pravardė ________________
Miestas ________________
County ________ *State* ________

D-ras A. M. Bacevicze,

Persikele isz Chicagos in Scranton, Pa. po nr,

421 Penn. ave., Scranton, Pa.

Gydo visokias ligas be skyriaus ir viska užlaiko tvirtoje paslaptyje. Už tai lietuviai, kurie tiktai reikalauja daktariszkos pagelbos, tegul kreipiasi pas savo tautos daktara. su kuriuom savo prigimtoje kalboje gali susikalbeti ir gauti visa roda.

Lietuviai, norintiejie gauti pagelba per gromatas, isz kitu miestu, tegul pilnai apraszo savo liga, o tada gaus pagelba.

JOHN MOŽEIKA,

Adjuster Claim Agent & Notary Public.

109 Canalport ave., arti Halsted CHICAGO, ILL. (29—5)

VYRAI AR ZINOTE?

Kad asz atidariau nauja lietuviszka karczema po numeriu 3321 Auburn ave., kur randasi visoki gardžiausi gerymai, geriausi cigarai, szalcziausias ir skaniausias alus. Ateikite pamatyti ir to visko pabandyti. Teiposgi turiu dailiausia, szviesiausia ir didžiausia Lietuviszka Sale del mitingu, veseliju, baliu ir kitokiu pasilinksminimu, ir geriausia užkandi ant viso Bridgeporto. Atvažiave isz kitu miestu, gali pas mane gauti geriausia nakvyne. Su guodone,

Petras Szlakis,
3321 Auburn Ave. CHICAGO.
Tel. Root 21.

HILLE'S FOTOGRAFAS,
3452 S. Halsted St.
Suima puikias Fotografijas už tuziną tiktai
$2.00
Ant veseliju ir kitokiu reikalu nuima Fotografijas ir Grupes.

Daugiau kaip 30 metu iszmegintas!
Dr. RICHTERO
wisam swietui žinomas

"ANKER" (Inkarinis) PAIN EXPELLER.

yra geriausia gyduole nuo

Rheumatizmo, Neuralgijos, Sausgelos, Strenu Skaudejimo ir tt.

ir wisokiu Rheumatiszku skaudejimu.

uz 25c. ir 50c. pas wisus aptiekorius arba pas

F. Ad. Richter & Co.,
215 Pearl Street,
New York.